

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an . . . . . 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului“, Sibiu

Foaie politică Apare în fiecare Duminecă.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

să primească la BIROUL ADMINISTRAȚIEI,
(Strada Măcelarilor Nr. 12.)

Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-oraă
12 bani, a treia-oraă 10 bani.

Programul nostru național.

III.

În cele următoare vom arăta cu istoria mai veche și mai nouă, că Transilvania și-a avut din timpuri vechi autonomia (neatârtnarea) ei proprie, adică dreptul de-a se administra, de a-și chivernisi singură veniturile, de-a face cheltuielile trebuințoase pentru bunăstarea ei, scurt: de a-și avea singură legile, pe cari le socotea bune pentru fericirea locuitorilor. Se'nțelege, că după rânduiala barbară a trecutului, mai ales după-ce întreaga administrare a țării ajunsese pe mâna nobilimii (nemeșimii) maghiare și maghiarizate și a celor câțiva reprezentanți sași, toate legile erau făcute numai spre binele acestora, iar când se făcea și ceva pentru iobagi (Români, Maghiari și Sași din câteva comune) era tot numai spre binele trântorilor, cari nu voiau să stoarcă de tot albinele — iobagii —, cari le produceau mierea. Ori cum ar fi fost însă, Transilvania își avea autonomia ei. Tocmai faptul, că atunci, când ne-am deșteptat și noi din somnul cel de moarte, trântorii îngroziiți s'au gândit să vândă drepturile de autonomie ale țării lor și a noastră, trebuie să ne îndemne și mai mult să luptăm pentru ajungerea vechei autonomii, pentru că numai așa ne putem ajunge la starea dorită de orice popor conștiu de sine: câștigarea și dezvoltarea până la culme a culturii lui naționale, care nu se poate fără drepturi politice.

Dar să lăsăm să vorbească istoria.

Despre marginile cele vechi ale Transilvaniei se știe din timpurile dinainte de anul 1500, că erau munții acoperiți de păduri, de unde și numele de *Terrae ultrasilvanae* — țările de dincolo de munți —, care se da Transilvaniei. Insuși numele acesta, *Transilvania*, înseamnă în limba latină (romană) *ceeace e dincolo de păduri*. Dela anul 1500 încoace aflăm, că șesuri, cari se socotesc astăzi făcând parte din Ungaria propriu zisă, — sunt adică afară de Transilvania, cum o înțelegem noi astăzi, — făceau parte întregitoare din Ardealul nostru. Astfel erau ținutul Bihorului, al Aradului, Zarandul întreg și Sălajul. Dela anul 1538 încoace se află o mulțime de documente, din cari se cunoaște luminat, că de vechiul pământ al Transilvaniei s'au mai ținut și câteva comitate de-ale Ungariei, și anume unele cu drept de moștenire pentru principii Transilvaniei, altele numai pentru timpul, cât va trăi domnitorul ardelean, care le-a câștigat. Căci între Transilvania și Ungaria se întâmplau adeseori războaie, mai ales din cauza lăcomiei nemeșilor din Ungaria, cari ar fi vrut bucuros să pună mâna pe

Transilvania, ca să-și înmulțească moșiile. Cei din Transilvania se apărau cât puteau, une-ori respingeau atacurile, alte-ori perdeau. Așa au pierdut la anul 1732 comitatul Aradului, o parte mare din Zarand și Maramurășul, rămânând Ardealului din ținuturile stăpânite mai de mult numai Crasna, Solnocul-de-mijloc, Cetatea de peatră și o parte din Zarand.

Lupta îndârjită purtată în veacul al 18-lea și al 19-lea până prin anii 1840 era cu atât mai îndreptățită, că sunt documente, cari arată, cum s'au încheiat pace între Ungaria și Transilvania în anii 1617, 1622 și 1648. Tractatele (învoeliile) acestea de pace sunt trecute în legile votate de dietele din amândouă țările. Ba în anul 1648, când s'a încheiat pacea de Vestfalia (în Germania), care a pus capăt crâncenului războiu de treizeci de ani purtat din pricini religioase, principatul Transilvaniei a fost socotit între statele libere și neatârtnătoare, iară domnitorii Ardealului au fost socotiți suverani, adică cu totul neatârtnați de alt stat.

Când a ajuns Transilvania să-și peardă pe cel din urmă domnitor neatârtnat al său, pe principele Mihail Apafi al II-lea, și să se unească cu Ungaria, recunoscând pe împăratul Austriei, s'a făcut numai o *uniune personală*, adică o unire numai în persoana domnitorului (ceeace înseamnă, că domnitorul Austriei e totodată și domnitorul Transilvaniei), rămânând, ca Transilvania să-și aibă însă și mai departe autonomia sa, dieta sa.

Iar când, după moartea lui Iosif al II-lea (1790) cei din Ungaria porniseră din nou să facă agitațiuni pentru o unire mai strânsă între Transilvania și Ungaria, sau mai lămurit zis pentru o contopire a Ardealului în Ungaria, dieta Transilvaniei a făcut un fel de memorandum, în care protestă în contra contopirii cu Ungaria, și aceasta pe temeiul dreptăților celor vechi. Iată ce se zicea, între altele, în acest memorandum:

Când a trecut Transilvania sub domina regelui Ungariei Leopold I, era principat neatârtnător, care se bucură de dreptul de a-și alege liber și de-a face legi. Ea a trecut de bună voie sub regele Ungariei (împăratul Austriei) și cu anumite condițiuni cuprinse într'un tractat (învoială), așa că ele să nu se poată călca niciodată, în-deosebi Ardealul să nu poată fi întors la vechea stare de voivodat (cum era înainte de lupta dela Mohaciu, 1526) sau să fie contopit.

De câteori se încoronează împăratul ca rege al Ungariei, să întărească din nou, ca principe al Transilvaniei, toate drepturile și legile ei, să subscrie de nou diploma

leopoldină (prin care Leopold a recunoscut dreptățile Transilvaniei) și să o dea deputaților trimiși anume de dieta Ardealului la încoronare.

Dreptul Transilvaniei de a i se chema dieta sa și puterea de-a face legi, să-i rămână asigurat pentru totdeauna și atât regele, cât și Ungaria să-i respecte drepturile autonome.

Împăratul a întărit cererile Transilvanenilor, ba le-a dat și mai mult: a hotărât ca cele două cancelarii, ungară și transilvană (un fel de ministeriu) să fie despărțite, iar comandantului general dela Sibiu i-a scris să lucreze împotriva celor ce lucrează pentru contopirea acestor două țări.

Cei din Ungaria însă nu s'au lăsat, ci agitând mai departe și înfricoșând, în-deosebi pe nemeșii maghiari din Ardeal cu deșteptarea Românilor, i-au făcut, ca în anul 1848 să urle pe stradele Clujului „unio vagy halál!“ (uniune (contopire) sau moarte), apoi să pornească în tovarășia cetelor de tăciunari și ucigași venite din Ungaria și din Săcuime contra Românilor. Infrângerea răsculaților unguri în 1849 a pus deocamdată piedecă uniunii cu Ungaria, căci Transilvania a rămas autonomă, dieta ei și-a ținut ședințe în anii 1863/64 și 1865, votând legi. Războiul nenorocit din 1866, greșelile celor dela Viena și slăbiciunile noastre au făcut însă, ca la anul 1867 uniunea să fie proclamată din nou și să dăinuiască, spre nenorocirea Transilvaniei, până acum.

N'am intrat în prea multe amănunte, căci ar trebui să scriem o carte întreagă despre luptele pentru neatârtnarea Ardealului nostru.*) Tot Românul va vedea însă, că noi cerem ceva ce a fost veacuri de-a rândul și să se schimbe o stare, care durează numai de zeci de ani și care e nedreaptă, căci s'a crotit fără voia noastră.

Și trebuie să se schimbe!

Iară prigonirea tricolorului. Jandarmii se poartă față de tricolorul nostru ca și cum prim-ministrul Kuen-Hedervary ar mai fi dat un ordin secret, ca să prigonească cât mai mult pe Români purtători de tricolor. Cărturarii din Gurahont (comitatul Arad) și împrejurime au aranjat o petrecere, la care s'au jucat și Bătuta și Călușerul. Se'nțelege, că feciorii erau încinși cu brâne românești. Abia se isprăviseră jocul, și în sală năvăliră jandarmii și

*) Preoților și învățătorilor le recomandăm cu tot dinadinsul să cetească minunata carte a învățatului nostru istoric și luptător politic, răposatul *Gheorghe Barițiu*, publicată sub numele *Părți alese din Istoria Transilvaniei*, în trei volume mari.

descinseră pe feciori, ba le nupseră și pe-nele dela căciuli. Tot așa au pățit și fetele îmbrăcate românește și încinse cu brâne românești.

Conștiința cea rea. Ca și Cain, care după uciderea fratelui său Avel tremură și de frunză, așa tremură și ceice scriu la gazetele jidano-maghiare, pentru că îi muștră conștiința de fărădelegile săvârșite împotriva noastră mai ales din îndemnul lor. Dovadă despre aceasta am avut și zilele trecute.

În anul acesta am fost dat știrea, că braviu Românii din Sânt-Indreș, o comună mică din comitatul Hunedoarei, și-au clădit o școală frumoasă creștină, cu toate că dușmanul deschisese în această comună o școală primară străină, cu ajutorul căreia să fie îndobitociți. Nici un copil de Român n'a călcat în școala străinului. S'a întâmplat nu de mult, că cineva trecând pe lângă casa *goală* a școlii străine, a dat cu petri în ea, spărgând câteva ochiuri dela ferestri. Un cățăluș s'a apucat numai decăt să scrie la gazetele din Budapesta, că *Românii au început revoluția* năvălind cu topoară și cu coase în școala de stat din Sânt-Indreș, dărâmandu-o cu totul. Groază mare între cei păcătoși, ba deputatul Sümegi, care vrea să întrecă în prostie pe Săcuiul Nagy György a interpelat chiar pe ministrul de interne! Acesta s'a grăbit să-i răspundă fricosului, că nu e nici o revoluție valahă în Sânt-Indreș, ci numai o spargere de câteva ochiuri de fereastră.

„Revoluționarul“, de va fi prins, nu va fi tras pe roată, ca mucenicii noștri naționali Horia, Cloșca și Crișan, ci va trebui să plătească fereștarului ochiurile, pe cari le va pune din nou.

Alegerile comunale din Blaj s'au terminat cu izbânda deplină a listei partidului național. Străinii, puțini la număr, dar foarte îndrăzneți (sunt cei mai mulți Jidani), au fost puși cu botul pe labe în urma ținutei bărbătești și naționale a poporului nostru de-acolo, așa că nici n'au cutezat să pună și ei o listă de candidați.

Mai avem câteva centre, unde Români, dacă s'ar deșteptă odată din amorțea, ar putea să învingă la alegerile comunale. Să-i vedem!

Demisiunea șefului statului major. Generalul baron Konrad de Hoetzendorf, șeful statului major (căpetenia general-stabului pentru împărăția întreagă) a demisionat (s'a mulțumit) din slujbă. Cauza ar fi nemişcerea dorinței lui de-a se mări armata. În contra lui a fost ministrul de externe Aehrenthal, care încă eră p'aci să plece el din slujba lui, dacă s'ar fi găsit un om potrivit pentru postul de ministru. Baronul Konrad a fost omul de încredere al moștenitorului nostru de tron, Franț-Ferdinand, dela care naționalitățile așteaptă mult bine în viitor. Baronul Konrad de Hoetzendorf a fost numit inspector al armatei, iar în locul lui a fost numit șef al marelui stat major generalul Schemua.

O achitare. Am fost adus și noi la timpul său știrea, că tribunalul din Ibașfalău și Curtea de apel din Oșorheiu au condamnat la închisoare pe vrednicul și bunul Român, părintele protopop Iosif Lita, pentru că a îndemnat pe Români să

voteze la alegerile dietale cu candidatul partidului național român, cu dl Dr. R. Boila din Dicio-Sân-Mărtin. În comuna Sâncel de lângă Blaj, unde se ținuse o adunare populară electorală, a zis la sfârșitul adunării: *Blastămat să fie acel preot, învățător, jude comunal, crâjmar și alegător român, care nu votează cu candidatul partidului național român.*

Curtea de Cassație (Curia) din Budapesta, unde a făcut apel, l-a achitat însă. Și nici că se putea altminteri, pentru că *în vecii vecilor blastămat va fi acel preot, învățător, jude comunal, crâjmar și alegător român, care nu votează cu candidatul partidului național român, fie la comună, fie la comitat, fie pentru dietă.*

De-ai lui Mangra. Am arătat mai înainte, că preoți din vicariatul trădătorului Mangra i-au dat acestuia o adresă de aderență. Despre unul dintre cei subscriși scrie gazeta jidano-maghiară din Cluj, *Elbenzék*, că preotul gr.-or. din Tinod s'a făcut din *Murărescu Morâr* și numai decăt a căpătat un ajutor gras dela stat. Din cauza școlii a ajuns însă în ceartă cu străinii și aceștia i-au oprit ajutorul de stat. De-atunci se iscălește iară *Murărescu!* Asta până i-se va da iară un os de ros.

Aceștia sunt aderenții slugii lui Tisza.

Organizarea comercianților români.

În foaia noastră am avut ocazie a ne ocupa de mai multe ori cu clasa comercianților noștri. Și aceasta e ceva firesc, deoarece între abonații foii noastre se află un mare număr de comercianți români, de a căror lipsuri și dorințe încă trebuie ținut seamă. Iar pe de altă parte, în sinul comercianților și al meseriașilor noștri — mulți-puțini câți îi avem — sunt o mulțime de lucruri arzătoare, cari merită a fi scoase la iveală, ceea ce am făcut și vom face și în viitor tot mai mult, după cât ne vor permite împrejurările.

De astă dată vom reveni asupra celei mai nouă porniri, care s'a lătit și se discută în sinul comercianților noștri. E vorba de gruparea *tuturor*, — iar dacă asta n'ar izbuti, atunci cel puțin a unei *parți mari* — a comercianților români, cari voesc să pună bază unei însoțiri centrale pentru procurarea de mărfuri.

Dar ce va să zică această *însoțire centrală*? Răspunsul e următorul: Comercianții români voiesc să înființeze o mare societate comercială, care va comanda tot felul de mărfuri, de cari comercianții români vor avea lipsă. Favorul, ce aceasta societate aduce comercianților noștri este, că: prin societate ei vor putea cumpăra mărfuri mai ieftin ca dacă le-ar procura fiecare de-adreptul dela cutare fabrică sau cutare mare prăvălie străină.

Dar cum se va putea face aceasta? Iată cum: Comercianții români pun bază unei însoțiri comerciale pe acții. Bine înțeles, că la însoțire se pot înscrie ca acționari ori ce Români cu inimă și dragoste pentru înaintarea neamului. Fiecare membru acționar e responsabil însă numai cu capitalul acela, care îl dă când cumpără atâtea sau atâtea acții.

Capitalul, care incurge dela acționari, se va folosi pentru procurarea de mărfuri dela fabricile cele mai mari și de acolo unde se vinde mai ieftin. Și, după ce cen-

trala va avea să provadă cu mărfuri pe o mulțime de comercianți, — membri ai însoțirii, — nu mai încapă îndoială, că centrala va avea să facă totdeauna cumpărări mari. Cumpărându-se tot în mare, de sine se înțelege, că centrala poate cumpăra și mai ieftin și sub condiții mai avantajoase, ca când fiecare comerciant cumpără singur. Așa de pildă, Centrala va cumpăra totdeauna zăharul cu vagonul, urezul în cantități mari, bumbacurile tot asemenea etc. Dela centrală se vor împărți apoi mărfurile fiecăruia, așa după cum comandă de mult. Se plănuește deci înființarea unei însoțiri centrale a comercianților în legătură cu un mare magazin — eventual cu filiale — de tot felul de mărfuri, cari sunt de lipsă comercianților români.

Dar fiindcă, la înfăptuirea unui astfel de plan joacă rol o seamă de cauze, cum este transportul — care între anumite împrejurări scumpește și ieftinește o marfă — se studiază afacerea și în direcția aceea, ca: Centrala să comande și țină în magazin numai unele articole, a căror rentabilitate (trecere și câștig) e sigură.

Pe când unele mărfuri se vor comanda numai prin centrală, dar de trimise se vor trimite dela fabrică deadreptul comercianților. Favorul e însă și aici acela: Centrala poate face totdeauna o comandă mare. Ea vorbește totdeauna în numele la o seamă de membri ai ei, cari toți la olaltă cumpără un cvant mare de marfă. Când o fabrică se vede în fața unei astfel de comande, atunci ea încă se răsângădește bine, dacă e a se trece așa ușor preste comanda respectivă, sau că se caute cât mai mult a-și asigura o astfel de comandă mare. Iar acum Centrala bate jos din preț. Și care comerciant, meseriaș sau fabricant nu lasă azi din preț, când știe, că e vorba de o comandă, ca care nu se întâlnește în toate zilele?

Odată încheiat târgul, Centrala dispune apoi trimiterea mărfii la magazinul central sau deadreptul la cutare și cutare comerciant în parte. Ba unele mărfuri se vor putea trimite până la un anumit loc al țării la olaltă — pentru cruțare la transport — iar de acolo se împarte fiecăruia partea lui, care e socotită și pachetată de altcum dela fabrică.

Ce e drept, trebuie ținut cont de schimbarea prețurilor. Apoi că în țara noastră precum și în străinătate, unele industrii (fabricile dintr'o branșe) sunt cartelate. Asta însemnează, că toate fabricile dintr'o branșe au legătură între ele, ca nici una să nu vândă mai ieftin ca cealaltă. Dar asta n'are să ne sperie, deoarece nu sunt toate industriile cartelate, iar afară de aceea fiindcă s'a dovedit, că cartelurile încă de multe ori se sparg foarte ușor.

Pe scurt, realizarea acestei idei, care va putea aduce mult bine comercianților români, e plănuită în două feluri. Întâi: cum se poate realiza mai bine lucrul, dacă Centrala comercianților înființază dela început un mare magazin cu tot felul de mărfuri? Al doilea: Cum ese lucrul afară, dacă comercianții s'ar lega numai între sine, că ei vor comanda — pe lângă cele mai avantajoase condiții — o seamă de mărfuri tot prin biroul însoțirii? În cazul al doilea însoțirea n'are lipsă de un capital așa mare, decăt mai mult numai de un capital de garanție. În felul acesta e vorba mai mult de a căuta forma, prin care un membru al însoțirii să dea garanția, că o marfă

odată comandată de el prin Insoțire o și plătește regulat, sau că nu eventual să o respingă, zicând că n'a comandat-o el direct etc.

Aceasta afacere cu organizarea comercianților e ceva ce nu se poate descrie, în amănunte și pe înțelesul tuturor, într'un articol de ziar. De astădată, în aceste rânduri am voit numai a arăta puțin ideile și planurile, de cari sunt conduși comercianții români, cari astăvară s'au întrunit la consfătuirea dela Blaj. De altcum la timpul potrivit, vom jertfi mai mult loc în foaia noastră și pentru aceasta afacere.

Acum ne mărginim numai a mai face cunoscut celor cari se interesează de această afacere, că în zilele trecute s'a ținut în Sibiu o nouă consfătuire, în cerc restrâns, a comercianților români. Cu aceasta ocazie au fost invitați mai mulți comercianți din diferite centre. Unii dintre ei au și venit în persoană, iar mulți — neputând lipsi dela afaceri — s'au declarat solidari și că aderează la realizarea planului.

S'a constituit comisia, care să chibzuiască deaproape asupra afacerii, din toate punctele de vedere. Tot aceasta comisie va avea apoi să prezente în curând un plan, după care să se lucreze amănunțit.

Un membru al comisei a raportat asupra cercetărilor făcute asupra stării comercianților români. Din acest raport, care a costat atâta muncă și trudă, dăm unele date de mare valoare, deoarece până de prezent am fost cu totul neorientați asupra acestor lucruri.

S'a cercetat adecă, ca să se afle numărul comercianților români de prin diferite părți. Până acum nu s'a putut însă stabili sigur, câți comercianți români avem. Dar s'a ajuns la următorul rezultat:

In comitatul	Sunt locuitori români	Comune, unde sunt dela 50 locuitori români în sus.	Comercianți români sunt
Alba inferioară	166.099	172	99
Arad	223.806	218	41
Bichis	6.069	28	6
Bihar	339.249	480	34
Bistrița-Năsăud	82.256	97	49
Brașov	33.886	23	68
Carag-Severin	328.371	362	102
Cenad	13.982	25	8
Cluj	146.285	234	42
Dobâca	180.309	319	34
Făgăraș	83.445	87	39
Hunedoara	257.013	430	103
Maramurăș	74.978	74	14
Murăș-Turda	67.502	159	38
Odorhei	2.928	44	6
Sălaj	125.451	246	27
Sătmăr	118.776	217	35
Sibiu	108.413	88	63
Târnava mare	61.779	125	29
Târnava mică	55.276	117	21
Timiș	167.523	225	98
Torontal	88.015	199	66
Treiscaune	19.439	55	18
Turda-Arieș	116.833	142	23
Ugocia	9.260	17	1
Giuc	15.936	31	6

Numărul total al acestor comercianți, cari locuiesc în 26 comitate, este de 969. Aici e de observat însă, după cum am zis și mai sus, că datele acestea n'au pretenția de a fi complete. Afară de aceștia mai sunt încă o mulțime de comercianți români.

După branșe, comercianții numiți se împart astfel:

238	au prăvălii de băcănie și specerie
197	» » » manufactură
45	» » » ferărie
13	» » » cârnătarie
30	» » » diferite
441	» » » de specerie și manufactură

Invărtirea de mărfuri, în decursul unui an, se prezintă astfel:

comercianți	fac invărtire anuală între	sau la o dată
435	3.000— 10.000	2.886.000
278	10.000— 25.000	4.206.000
144	25.000— 50.000	4.584.000
89	50.000—100.000	6.325.000
19	100.000—250.000	3.608.000
4	250.000—500.000	2.169.000
969	Invărteală totală	23.778.000

Când toți acești comercianți, — cari fac anual o invărtire de mărfuri în sumă de aproape 24 milioane coroane, — vor pune bază unei Insoțiri centrale pentru procurarea mărfurilor, atunci s'a creiat o instituție, care va avea o mare însemnătate și chemare în viața noastră economică-națională. E drept, că Insoțirea deocamdată va trebui să cumpere mărfuri tot cam dela firme străine, în lipsă de firme producătoare românești.

Dar ar putea veni vremea, când Centrala comercianților va putea merge și mai departe, înființând și sprijinind însași înființarea de fabrici etc. Odată lucrul început, se vor putea face multe bune și folositoare, atât pentru comercianți, cât și nu mai puțin pentru meseriași și întreg poporul românesc.

Azi comercianții români discută și își expun părerile mai mult ei între ei, fiind vorba de atâtea afaceri pur comerciale. Dar, odată adunat materialul necesar, se va face apel la toți fruntașii și oamenii noștri de bine, a căror aderență și sprijin credem că nu va lipsi.

De altcum coloanele foii noastre stau deschise acelor, cari ar voi a-și spune părerea în cauza Insoțirii comercianților români.

Din România.

Proiectul de lege pentru meseriași și muncitori. Ministrul de industrie și comerț al României, dl Dumitru Nenițescu (fratele răposatului mare Român Ioan Nenițescu) a prezentat camerelor (dietai și senatului) române, cari s'au deschis la 15 Noemvrie, un proiect de lege pentru organizarea meseriilor, creditului și asigurărilor muncitorilor. Ca să vadă și cetitorii noștri, cum guvernele românești sunt față de muncitorime cu mult mai îngrijitoare decât ale noastre, lăsăm să urmeze câteva amănunte din acest proiect de lege de cea mai mare însemnătate.

Toate bunătățile, de cari se vor bucura în viitor meseriașii și lucrătorii, sunt pentru Români ca și pentru străini. Mai întâiu meseriașii vor fi organizați în bresle sau reuniuni. Când e vorba să facă statul o lucrare mai mare, societățile de meseriași încă pot lua parte la licitațiuni, dându-li-se lor lucrarea, chiar dacă ele ar cere cu cinci la sută mai mult. Meseriașul, care pleacă să-și caute de lucru, va căpăta pe tren bilet cu prețul de jumătate.

Toți meseriașii și lucrătorii, împărțiți în clase, după simbria, ce o au, vor fi asigurați pentru caz de boală sau întâmplări nenorocite (schilăvire ș. a.). Asigurarea contra boalei și pentru cheltuelile de înmormântare cade în sarcina lucrătorilor, plătind în fiecare an o taxă mică. Taxele pentru asigurare în caz de întâmplări nenorocite în timpul muncii le vor plăti patronii (stăpânii), iar penzia la bătrânețe sau când lucrătorul nu va mai putea munci de loc o va plăti statul. Se va înființa o Cassă a meseriașilor și munci-

torilor, unde se vor strânge toți banii și de unde se vor plăti toate cheltuelile.

Celor asigurați în caz de boală li se dă căutare și îngrijire cu medic și medicamente (leacuri), ajutoare bănești cu începere dela a patra zi, când din cauza boalei nu poate munci, ajutoare pentru lăuzie (femeilor, cari au născut) timp de șase săptămâni după facere. In caz de moarte, cheltuelile de înmormântare.

Dreptul la ajutorul bănesc în caz de boală începe după șase săptămâni de cotizare (plata taxelor), iar dreptul la cheltuelile de înmormântare numai dacă asiguratul a cotizat cel puțin pe 52 de săptămâni.

Ajutorul bănesc consistă în:

50 la sută din salarul (simbria) mijlociu al clasei, din care face parte, dacă asiguratul este familist (însurat) și se îngrijește acasă la el.

25 la sută, dacă asiguratul familist se caută în spital.

35 la sută nefamilistilor, cari se caută acasă.

10 la sută, când aceștia se caută la spital.

Ajutorul de înmormântare va fi de 60 lei pentru asigurații de boală din clasa I-a, 70 lei pentru clasa II-a, 80 lei pentru clasa a III-a, 90 lei pentru clasa a IV-a și 100 lei pentru a V-a.

Pentru cheltuelile cerute de ajutoare în caz de boală sau de moarte, fiecare meseriaș și muncitor va plăti 2 la sută din ce câștigă pe săptămână. Dacă câștigă de pildă 20 lei, plătește 40 de bani pe săptămână.

Dar muncitorii vor fi asigurați și în caz de întâmplări nenorocite, mai ales unde lucrează cu ajutorul mașinilor. In cazul acesta toate ajutoarele amintite mai sus le plătește patronul (stăpânul). Iar de se va întâmpla să moară muncitorul și acesta a fost însurat, patronul trebuie să plătească văduvei o penzie până la moarte sau până se mărită din nou. Tot așa și copiilor orfani până ajung la vârsta de 16 ani. Penzia pentru văduvă e a cincina parte din salarul mijlociu, pe care l-a avut bărbatul ei; asemenea trebuie să se dea pentru fiecare copil câte o a cincina parte.

Statul va da apoi și penziuni celor ajunsți la vârsta de 65 de ani, dacă sunt lucrători (meseriași sau simpli muncitori) în fabricile și întreprinderile statului, județelor (comitatelor) și comunelor.

Vânzarea bunurilor de mână moartă la țărani. Moșiile, pe cari le au deosebite societăți, spitale ș. a. se numesc bunuri de mână moartă, pentru că ele nu sunt proprietatea unui singur om. Guvernul de acum al României a pregătit un proiect de lege, în vârtutea căreia statul va cumpăra toate aceste moșii și le va vinde apoi țărănilor, cari le vor plăti în rate. In modul acesta vor ajunge mai multe mii de țărani din România proprietari de pământ.

Inmulțirea școalelor normale (a seminariilor pentru învățători). Fiindcă și acuma mai sunt o mulțime de copii la sate, cari nu primesc învățătură în școală, pentru că nu sunt destui învățători, ministrul școalelor vrea să mai înființeze încă trei școale normale, în care să învețe tinerii, cari se pregătesc pentru cariera învățătoarească.

Ce scriu alte gazete?

„Românul“ (Arad). Politica ungurească privitoare la conducerea din lăuntru a statului este lipsită de orice chibzuială cum se cade. În zadar caută Ungurii unori să îndreptățească purtarea lor față cu naționalitățile, prin exemplul Rusiei și al Prusiei, care s'ar sili să rusifice și să germanizeze pe Poloni tot prin mijloace silnice. Nu vom trata această chestie pe tărâmul dreptului, pe care e câștigată de mult, și în contra tuturor statelor, care abuzează de puterea lor, spre a distruge ceea ce natura a sădit, ci vom cerceta-o din punctul de vedere al puterii însăși, pe care se întemeiază puțința realizării ei.

Prusia și Rusia sunt state alcătuite din mai multe neamuri; dar majoritatea, uriașă majoritate (partea cea mai mare) a populației la sate e de acelaș sânge și de acelaș neam. În Rusia pe 120 milioane de locuitori sunt vre-o 90 milioane de Ruși, în Prusia printre 3 milioane de Poloni, sunt preste 27 milioane de Germani. Apăsarea cea mare a masei de acelaș fel asupra insulelor de neamuri străine poate să aibă de rezultat desnaționalizarea acestora din urmă, cu toate că și în ele împotrivirea organismelor ce luptă pentru a lor existență, e foarte vie și puternică. Cu totul altfel stau lucrurile în statele poliglote (statele locuite de mai multe popoare), cum sunt Helveția, Austria și Ungaria. În aceste state nu există un element precumpănitor ca nunăr, ci acel care avu tendința precumpănirii este mai restrâns decât acel, pe care vrea să-l stăpânească. În Austria sunt mai puțini Germani, în Turcia mai puțini Turci și în Ungaria mai puțini Unguri decât popoară de alt neam. Din aceste state, cel dintâiu Helveția a rezolvit întrebarea conviețuirii popoarelor deosebite, lăsând pe fiecare din ele să trăiască după firea lor particulară. Tot spre această deslegare se îndrumază și Austria, cu toate că frământările, cari întovărășesc trecerea dela vechiul organism cu pretenții de supremația (stăpânirea) germană, la acel de stat poliglot nu sunt încă de tot stâmpărate, dar ori cine vede că dezvoltarea statului austriac merge către această țintă finală.

Turcia deși nu a urmărit direct desnaționalizarea popoarelor supuse de ea în vremile de predominare a puterii, fiind încă la distrugerea lor economică și la înăbușirea lor culturală, bunuri și ele apărătoare ale naționalității. Această țintire a statului turcesc a provocat revoluțiile neîncetate, cari sprijinite și de puterile străine au adus pe rând dărăpănarea împărăției otomane (turcești) prin deslipirea și desrobirea Grecilor, Românilor, Bulgarilor și Sârbilor de sub stăpânirea ei. Apoi pierderea mai mult sau mai puțin întregă a Egiptului, Ciprului, a Algeriei, Marocului și acuma aceea a Tripolitaniei precum și a Cretei și a Albaniei, ce nu poate întârzia mult, va pune un capăt domniei Turcilor în Europa.

Helveția a arătat cum trebuie să fie organizat un stat poliglot: Austria, spre a se susține, se îndrumază pe aceeași cale: respectarea firii deosebite a popoarelor conlocuitoare. Turcia care nu a vrut să recunoască aceste principii (idei) se duce de răpă.

Incontro merg Ungurii?

D. A. Xenopol,
profesor la Universitatea din Iași.

Stiri politice din străinătate.

Războiul italo-turc. Italia se află cu oștirea ei tot acolo, unde a fost mai înainte, adică în orașul Tripolis. Trupele italiene, cari au ajuns să fie de preste o sută de mii de soldați, n'au putut încă pătrunde în lăuntru țării, parte din cauza ploilor, după cum am spus în rândul trecut, parte din cauza împotrivirii mari a puținilor soldați turci și cetelor mari de Arabi.

Deputatul Giarni, ales în Tripolis pentru dieta din Constantinople, a spus unui corespondent dela o gazetă din Viena, că el, în temeiul cunoștințelor, ce și le-a câștigat vreme de 15 ani, cât a petrecut ca ofițer în Tripolis, poate spune cu hotărâre, că Italienii nu vor putea cuceri Tripolitania niciodată. Chiar dacă Turcia va lăsa Tripolitania pe mâna Italienilor, Arabii nu se vor lăsa și vor lupta ca niște lei contra străinilor, cărora le-au jurat o ură de moarte. De altminteri cu toate că sunt puțini soldați turci în Tripolitania, în schimb sunt destui ofițeri turci, cari să poată comanda o oștire mare arabă.

Acum au început să se plângă Italienii din cauza cruzimilor, pe cari le săvârșesc Arabii față de soldații italieni prinși. Așa spun gazetele italiene, că într'o casă au găsit 28 de cadavre (trupuri) de soldați italieni tăiați și schimonosiți într'un mod îngrozitor. Într'un cimitir au găsit șapte cadavre de soldați îngropați de vii. Multe din cadavre au fost găsite neîngropate, unele tăiate în mod înspăimântător. Se'nțelege, că cruzimile acestea înfuriază pe soldații italieni, cari se răzbună apoi asupra Arabilor, cari nu luptă împotriva lor.

Puterile europene sunt mereu neliniștite din cauza *Dardanelor*. Iată cum stă treaba. Între Turcia europeană și Asia mică marea e foarte îngustă, ca un râu mare, care împreună Marea Neagră și Marea Egeică. Strâmtoarea dela meazăzi, către Marea Egeică, se numește Dardanele. Pe aici trec toate corăbiile, cari fac negoț în porturile Mării-Negre și ale Dunării. (Între aceste porturi sunt românești: Constanța, Sulina, Galați, Braila ș. a., rusești: mai ales Odesa și turcești). Corăbiile de războiu nu pot trece p'aci (adecă prin Dardanele). Așa au hotărât adecă Puterile europene într'o conferență ținută la anul 1873 în Londra. Italia însă, văzând, că nu poate face nici o ispravă în Tripolis, ar vrea să între cu flota ei prin Dardanele și să se apropie de Constantinople, capitala Turciei, pe care să o bombardeze cu tunurile de pe corăbiile și astfel să silească pe Turci să le dea Tripolitania. Puterile europene par a nu se învoi la intrarea flotei (corăbiilor) italiene în Dardanele. Îndeosebi Rusia a protestat în contra atacării Constantinopolului, spunând că printr'un războiu în strâmtoarea aceasta de mare suferă negoțul ei pe mare. Într'adevăr, iarna celelalte mări, cari încunjoară Rusia, îngheață, așa că ea poate trimite și poate primi mărfuri numai pe Marea-Neagră, și în aceasta pot ajunge corăbiile numai prin Dardanele.

De altminteri Italienii nu se bucură de mare dragoste nici la creștini din cauza războiului. În Stockholm (Svedia) este un fel de comitet, care lucrează pentru pace.

Acesta vrea să pornească o agitație contra Italiei, îndemnând toate statele, ca să boicoteze mărfurile italiene, pentruca astfel Italienii să fie siliți să încheie o pace potrivită cu Turcia. Chiar și în consiliul (representanța) comunal din Roma, o parte dintre membri au făcut demonstrațiuni contra războiului.

Dela Români din Turcia.

Între ținuturile locuite de Români în Turcia, în frunte e ținutul Caraferiei (Veriei). Atât în orașul Caraferia, cât și în comunele românești din munții apropiați vrednicii Români lucrează cu râvnă, ca să lumineze cât mai mult prin cultură națională și prin întemeierea de așezăminte, cari să le asigure cultura odată câștigată. Nu trebuie uitat, că acolo lupta pentru cultura națională e cu mult mai grea ca la noi. Abia au trecut 2—3 ani, decând cete de tâlhari greci, numiți andarți, dedeau foc caselor românești, oierilor le omorau turmele de oi, iar pe Români naționaliști îi împușcau, când îi prindeau singuri. Crime de-acestea se mai întâmplă și acum, dar mai rar, căci acuma s'au organizat și Români noștri de-acolo, negustori, meseriași, plugari și oieri, așa că e vai de Grecul, care ar cuteză să-i amenințe numai.

Fiind oameni deștepți, au cunoscut, că neatârarea națională nu se păstrează numai cu vitejia, ci trebuie și școală și așezăminte economice.

Români din Doliani (sat nou cu 100 de case) își făcură din averea lor o școală frumoasă, care a costat 400 de lire turcești (o liră turcească e aproape 22 cor.). În satul acesta nu găsești nici 10 la sută, cari să nu știe carte. În anul 1908 au înființat societatea *Părintele Averchie**, din ale cărei venite să fie ajutate școlăle și bisericile din Caraferia și comunele din munții învecinați (Doliani, Selia-mare, Selia-mică, Xirolivade). După trei ani de zile, societatea are un capital de 700 lire turcești. Anul acesta, Români din Xirolivade clădiră o școală românească cu 200 de lire. Cei din Selia adună acum bani, ca să facă la primăvară o școală, tot așa Români din orașul Caraferia, cari plănuiesc ridicarea unei școle cu 2500 lire turcești (preste 50,000 de coroane).

S'au apucat și de organizarea meseriașilor, înființând reuniuni după meserii. Tot așa vor să facă și pentru negustorii mai mici, pentruca aceștia să găsească cu dobândă mică banii trebuincioși, mai ales la început, pentru comerțul lor.

În Caraferia s'a înființat anul acesta și o școală de adulți, adecă de oameni mari, cari n'au învățat carte sau care vor să învețe mai mult decât au putut învăța cât timp erau copii la școala primară.

Ne pare bine, când putem vesti lucruri frumoase dela frații noștri din Turcia, cari pot să lucreze mult, numai să se lase de certe și de pofta de înoiri fără rost.

*) Acesta a fost un călugăr român, care a adus pe cei dintâiu feciori români din Turcia la București, ca să învețe carte românească. După ce au învățat, au plecat cu toții în Turcia, unde s'au făcut învățători români.

Literatură și știință

Nici acum.

Nici acum nu'nțeleg rostul
Lumii 'n care suntem noi!
— „N'o'nțelegi? — Atunci copile
Ești un prost“, — veți zice voi.

Dar de-ați zice toți și toate,
Că sunt prost sau că-s nebun;
Uite n'o'nțeleg... și-acuma
Ascultați ca să vă spun:

Cineva îmi spune-odată,
Că cutare-i un stricat;
Trece-o zi, două, — stricatul
Tot de el e laudat.

Altul de-un leneș vorbește,
Ca de-un lucru de nimic;
Asta ieri, — azi tot el spune,
Că-i e cel mai bun amic.

Dar veți zice: „Cu de-acestea
Mofturi sarbede de-a tale
Nu ne luminezi, băiete,
Nici nu scoți lumea la cale“.

Atunci, de, să vă spun alte
Lucruri mari și-adevărate.
Dar nu multe, căci nu-i locul,
Și mi-e milă și de spate:

— Nu'nțeleg atâtea planuri
Și indemnuri ce se dau,
Pe cari chiar fâuritorii
Nu le țin și nu le au.

Petru O. Orlățanu

Moara dracului.

— Poveste dela Românii din Turcia. —

Eră, ce nu eră. De nu eră, nu spuneă.*)
Au fost odată doi frați. Unul eră bogat; bogat, bogat, de nu aveă unde să-și bage banii; celalalt eră sărac, de nu aveă nici pâne să mânânce. Nu eră destul cu sărăcia, dar îi mai dete Dumnezeu și copii, o spuză de copii. Și să nu credeți, că eră un leneș, care nu vrea să lucreze, că din zori până'n noapte nu mai curmă cu lucru, dar nimic nu-l folosia, sănătate bună! De puneă mâna pe aur, acesta se prefăcea în piatră, așa-i mergeau toate deandoasele. In zilele de lucru mai eră, ce mai eră, dar când venia vre-o sărbătoare, îl apucau frigurile. Așa la Paști: toată lumea, care cu miel, care cu haine nouă, numai el sărmanul ședeă de-o parte ca un miel flământ. Și când se gândia, că să se ducă acasă, i se sburlea părul. Că de, copii-s copii. Când se ducea într'o astfel de zi acasă, se acățau de el:

— Ce ni-ai cumpărat tată? unul; ce ni-ai adus tată? celalalt; miel nu ne iei? și câte altele.

*) Și frații noștri din Turcia încep poveștile tot cam cu aceleași vorbe. Cel mai obișnuit început e acesta: *Eară, te nu ș-eară. S-nu eară, nu se-aspuneă.*

O foarte bogată adunare de povești făcută de P. Papahagi, profesor din Macedonia, a publicat Academia Română din București. Din adunarea aceasta dăm și noi povestea de sus, scriind-o însă așa cum vorbim noi, căci graiul românesc din Turcia se cam deosebește de al nostru, după cum se vede dintr'o altă povestire mai scurtă, pe care încă o dăm în foaia de azi.

Ce gândi, ce nu gândi, se scoală,
merge la fratele său și-i zice:

— Să-mi dai un miel, altminteri nu plec d'aici!

Frata-său, măcară eră bogat, dar eră strâns (sgârcit) ca cheia dracului. Nici nu vrea să audă, ce-i grăia frata-său. Dar el ținea una și bună „să-mi dai un miel, ca să-mi bucur și eu familia de ziua de Paști“.

— Na, zise frata-său cel bogat, și dute dracului cu el!

Săracul, cum nu eră tocmai în toată firea, luă mielul pe umăr și plecă la necuratul. Cum mergea el pe drum, se'ntâlnește cu un puiu de drac, care-l întrebă:

— Încătrău șutule?

— La dracu! Nu știi, unde șade?

— Cum să nu știu? Nu sunt și eu de-ai lor? Dar nu-mi spui, ce cauți pe acolo?

— Mă duc să le duc mielul acesta de Paști, zise cel sărac.

— Să știi, că diavolul se va simți foarte fericit, când va auzi de darul tău.

— Cum așa?

— Tu ești singurul om, care ți-ai adus aminte și de noi. De aceea vreau să-ți fac un bine. Acolo, unde te duci, te vor întrebă ce să-ți dea. Te vor îmbia cu bani: cu sfanți, cu galbini, dar tu să le spui, că nu-ți trebuie.

— Asta nu se poate, să nu primesc bani, zise săracul.

— Ascultă tu de mine, îi răspunse drăcușorul. Tu să ceri moara de piper, care e în așternutul necuratului. Bagă de samă, asta nu e o moară ca toate morile: orice vei cere dela ea, îți va da. M'ai înțeleș?

— Dacă-i așa, atunci e altă socoteală.

Mergând și povestind, ajunseră în Valea Șutului. Acolo dete mielul lui Scaraoțchi, care-l primi cu multă plăcere. Întrebându-l pe sărac, cu ce vrea să-l cinstescă, acesta ceru moara cea de piper. Scaraoțchi îl îmbie cu bani, cu aur, cu pietri scumpe, dar săracul ținea una: moara de piper, sau nimic. Diavolul n'avu încătrău, căci trebuia să dea și el ceva, și așa îi dete moara.

Săracul plecă și cum ajunse într'o livadă, se puse jos și strigă la moară: mănăcare! Nici nu isprăvise bine vorba, și mâncările începură să curgă. Dar ce mâncări! Nici împăratul nu mănca așa. Dupăce se sătură, plecă mai departe spre casă.

Pe drum se întâlni cu un om, care aveă o joardă (nuea) în mână.

— Bun întâlnit!

— Bun găsit!

— Dar încătrău? întrebă săracul.

— Nu mă mai întrebă. Umblu și eu ca cănele fără stăpân, unde m'a duce drumul. Vorbă scurtă: n'ai vre-o bucată de pâne, că-mi corăe mațele de foame?

— Altceva nu dorești, răspunse săracul. Las' pe mine.

Și numai ce porunci: mănăcare. Și iară curseră mâncările, de străinul sta cu gura căscată. Apoi se puse pe mănăcare, de credeai, că se bat doi lupi în gură. După-pă-ce s'a săturat bine, întrebă:

— Bine, frate, da de unde atâta mănăcare?

— Din morișca aceasta, răspunse săra-

cul. Apoi îi arătă cu deamărintul, ce fel de moară năzdravănă are el.

— Toate bune, zise străinul, dar vezi și eu am joarda asta năzdravănă. Când vreau să trimit pe cineva cu scânduri pe lumea cealaltă, n'am decât să zic: nuea, croește-l, și e gata.

— Vrei să schimbăm? întrebă săracul.

— Vreau, răspunse străinul.

Cum schimbă însă, hoțul de sărac zise, nuea, cărpește-l! Și nueaua îl cârpi și bietul străin rămase mort, iar săracul porni mai departe către casă cu morișca și cu nueaua.

Ajunse acasă. Să fi văzut atunci belșug la casa lui! Haine nouă pentru el, nevastă și copii, de nici împăratul n'avea mai frumoase. Apoi mâncări, de nu le poți înșiră, încât ziceai: Doamne, da de unde atâta avere și atâta bunătate în casa aceasta.

Lumea-l știa sărac lipit, așa că nu puțin se mirară oamenii, când îl văzură la biserică împreună cu familia, îmbrăcați toți numai în fir. Ei își ziseră, că nu poate să fie lucru curat. Iar frata-său cel bogat părea, cu toată avuția lui, un sărănotoc pe lângă el, iar copiii lui niște băieți de Țigan pe lângă niște feciori de oieri bogăți în turmă.

Din vorbă'n vorbă, vestea despre îmbogățirea lui ajunse până la împăratul. De aceea îl chemă înaintea scaunului împărătesc. Dar îmbogățitul nostru zise: „Cine vrea să mă vadă, să poștească la mine“. Împăratul, mânios foc, trimise oastea să-l aducă, viu sau mort. Dar care ostaș, cum se apropiă de el, cădea la pământ, lovit de nuea. Auzind împăratul, ce se întâmplă, veni el la cel îmbogățit și se făcu mic. Il luă cu vorba bună și se împăcară curând, ba se făcură chiar prieteni.

Și-acolo

Eram și io

Și'ncalecai pe-un cal roș

Și vă spusei o minciună ca un moș-

Di te cănilii avină (gonește) luplu?

(In limba românească din Turcia)

Mai naintea Dumnizălu singurus își pâștia cupia (turma). Aviglior (veghetor, păzitor) își aveă luplu. Te li-u fați (ce să-i faci), că aestu eară cicănit (ciocănit, nebun). Me (dacă) videă, că ună oaie nu innă (umblă) după cupii (turmă), ma armâne (ci rămâne) i (sau) se arâspândești (râspândește) ncoa și nclo, se arcă (aruncă) pri năsă și fâși-fâși (fășii) u (o) discă (despică, sfâșie).

Dinică (dumnică) azi ună, dinică mâni altă, vizū Dumnizălu, că nu si scoate n cap (n'o scoate la capăt). Te s'facă ș năs (dânsul)? sdară (face) cănilii și „săăă“ l sârgliaști (asmută) pri lup.

De-atumțea luplu perlu (părul) ș'lo (și-l luă, adecă a dispărut) di la cupii (turme) și di pica (năcaz) te li poartă a oilor, că di itia (pricina) lor u (o) pâță aestă, cându le-agudești (nimerește) fără căni, până nu zgrumă (sugrumă) noauzăți și noua di oi, mâna nu trazi (trage, adecă se retrage). Și tut de-atumțea cănilii lo-avină (gonește) luplu.

Poezii populare.

Culese de Teodor Putnic, Paul Papae și
Teodor Truja, juni din Mesicium, comitatul
Timișoara.

Dorule ardă-te focul
Tot la mine-ți afli locul.
Multă lume am umblat,
Și de dor nu m'am scăpat.

Frunză verde floricea,
Vino mândră, draga mea,

Dorul dela min' îl ia,
Dă-mi în loc gurița ta.

Dă-mi un pic de sărutat,
Să mă văd de dor scăpat.
Că de mult mi-s'au urit,
Să port dorul suspinând.

Floare dalbă din grădină,
Inima de dor suspină.
Sufletul de jele-mi arde,
Că de mândra n'avui parte.

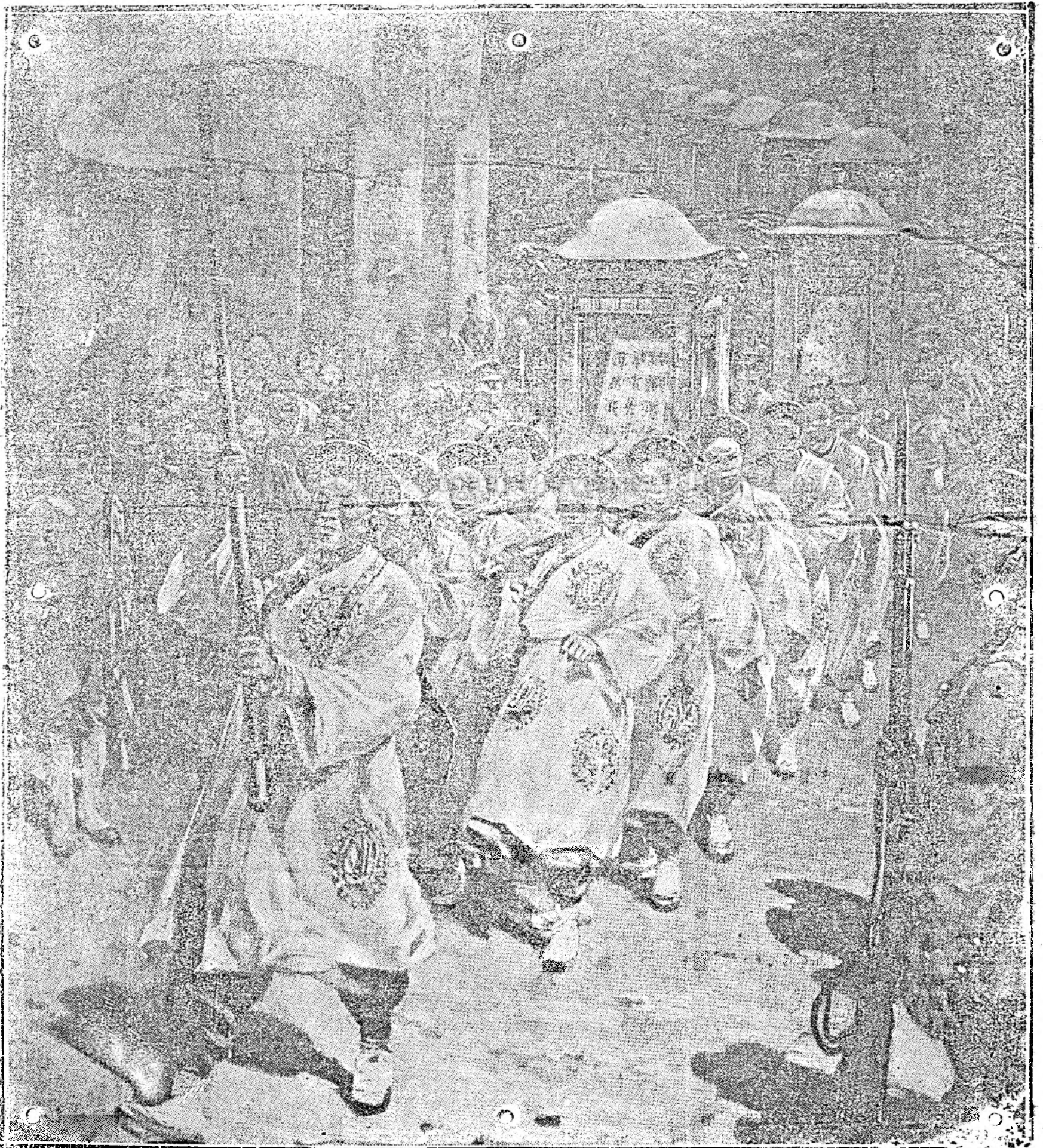
Fă-mă doamne-o rândunea,
Să sbor la mândruța mea,

Să pot cere împrumut
În tot ceasul s'o sărut.

Că mi drag a săruta,
Par' că-mi crește inima.
Și gurița ta mi dragă
Na-ș da-o pe țara'ntreagă.

Dar, zeu, ochii amândoi
Plătesc opt părechi de boi.
Și plătesc sprâncenele
Cât ceriul și stelele.

Revoluția din China.

Aproape toată China e cuprinsă de
spiritul revoluției, iar trupele cari au tre-
cut pe partea revoluționarilor se înmulțesc
mereu. Ba chiar și o mulțime de slujbași
dela curtea împărătească s'au alăturat răs-
culaților. Ca mulțumită, comitetul revolu-

ționarilor le-a pus la îndemână slujbașilor
dela curtea împărătească locuințe frumoase
și acolo unde au voit ei.

Chipul nostru ne arată momentul,
când mai mulți slujbași împărătești sunt
duși cu mare alaiu la locuințele lor cele

nouă. Pe de lături stau postați soldați,
cari sunt una cu răsculații. Acești soldați
îngrijesc, ca nu cumva să atace cineva pe
foștii slujbași împărătești. (Printre mul-
țime mai sunt și partizani de-ai familia
domnitoare și de-ai guvernului).

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 7 Decembrie a.

Petiția alegătorilor dela Vinț respinsă.

Azi, Joi în 7 Decembrie n., a fost ziua când Curia din Budapesta a trebuit să aducă hotărâre în cauza petiției (recursului) alegătorilor români dela Vințul de jos.

În numerii trecuți ai foii noastre am spus, că din partea Românilor s'au adus o mulțime de dovezi. Prin aceste dovezi s'a arătat, că alegătorii români, cari doriau să voteze pentru iubitul nostru candidat **Dr. Iuliu Maniu**, au fost șicanați și împede-cați din partea alegătorilor Unguri, oari au candidat pe **Idovul Mayer**.

Cu toate acestea, Curia a adus azi hotărâre, prin care se respinge recursul Românilor. Când s'au pus foaia sub tipar, am primit următoarea telegramă: „Petiția alegătorilor români din cercul Vințului de jos a fost respinsă, fiind obligați să plătească spesele“. (Acestea fac zeci de mii.)

Într'adevăr, că-și stă mîntea în loc, auzind această, de oarece Românii au adus o sumedenie de dovezi față de partida contrară.

Dar vom trece și peste asta. Iar viitorul nu prea îndepărtat va schimba el o seamă de lucruri, când apoi altcum vor trebui să se facă și alegerile.

Prea Sfinția Sa, noul episcop al Gherlei Dr. Vasile Hossu a depus zilele trecute jurământul de păstor în fața Împăratului în Viena.

Conferențe la Asociație. Duminecă în 10 Decembrie n. se încep obișnuitele conferențe, ce se țin în sala festivă a muzeului Asociației din loc. Prima conferență o ține dl **Dr. Aurel Dobrescu**, medic, despre „Sistemul nervos și boalele mentale“. Începutul la 5 ore d. a. Taxa de intrare 10 bani. Pentru studenți gratuit.

Concertul „Reuniunii române de muzică“ din Sibiu, ce era să se țină Vineri, în 8 Decembrie n., s'a amânat pe timp nehotărît.

Tragerea loteriei, aranjată de **Liga culturală** din București, s'a întâmplat Lunea trecută. Dar până la încheierea foii noastre nu ne-a sosit lista tragerilor, o vom publica însă în numărul viitor.

O comună vrednică. Oravița-română din Bănat are oameni vrednici, cărturari, meșteșugari, țărani, muncitori. Din îndemnul bravului Român **Ioan Cotărlă** și al preoților și învățătorului s'au hotărît cu toții să-și clădească o **Casă națională**, unde să se adune la conferențe, la sfat și la petreceri (concerte, teatru). Fără să ceară un ban dela biserică sau dela comună, s'au pus cu toții pe lucru. Unii au dat bani, meșteșugarii au lucrat, alții au cărat piatră, cărămidă, năsip, alții au lucrat cu mâinile, așa că în curând s'a înălțat frumoasa clădire hotărîta culturii naționale. Ea a fost sfințită nu de mult, fiind de față și părintele protopop **Mihai Gașpar** din Bocșa montană.

Iată o pildă vrednică de urmat în toate satele noastre!

Aviatorul Vlaicu a bătut recordul iuteții (a întrecut în iuteală) cu aeroplanul lui pe toți aviatorii din România și aproape pe toți cei din străinătate. El a făcut adecă

pe oră un drum de 110 kilometri, adecă un drum cu mult mai lung decum ar fi de pildă dela Sibiu la Brașov. Aeroplanul Blériot nu poate face mai mult de 95 km. pe oră, Farman abia 70 km. Numai aeroplanul Nienport poate face 125 km. pe oră. Dar și pe acesta îl va întrece Vlaicu al nostru, căci nu se lasă.

Sfințire de biserică într'o comună mică, dar foarte vrednică. Comuna **Istrău** din comitatul Sătmăruului abia numără 60 de case, dar vrednicii creștini români de acolo și-au clădit până acum, din repartite, o școală frumoasă, o casă parohială, iar acum de curând o biserică, care a costat 27 mii de coroane. La 12 Noembrie anul acesta s'a făcut sfințirea frumoasei biserici prin părintele canonic **Nyeș**.

Dragostea de biserică și de școală, precum și plăcerea de-a jertfi pentru ele sunt așa de mari la acești Români, încât au întrecut în privința aceasta cu mult și comune dintre cele mai fruntașe ale noastre.

Feriți-vă de înstrăinați! După cum spune „Revista Economică“, un funcționar de bancă român (?) cutreeră Săliștea și satele din jur, îndemnând pe oameni să se asigure la societatea „Victoria“, o bancă străină, și înjurând Societatea românească de asigurare. Aceasta e o faptă cât se poate de rușinoasă și bravii noștri Mărgineni, cari au fost și sunt în privința simțămintelor lor naționale totdeauna în frunte, vor ști să răspundă după cuviință acestui băgat în slujba străinului. Noi avem acum societatea noastră românească de asigurare, unde putem asigura orice în condițiuni cu mult mai bune decât la orice altă bancă străină.

Sfințire de școală. Lugojenii (Bănat) și-au făcut o școală nouă, frumoasă cu 9 sale mari și 3 odăi. Sfințirea clădirii celei nouă s'a făcut cu pompă mare, fiind de față însuși **Prea Sfinția Sa, episcopul Dr. Miron Cristea** dela Caransebeș, împreună cu multe fețe bisericesti și alți domni de Român.

Turcul te bate, turcul te judecă! Am fost publicat, în foaia noastră, la timpul său, că în Feneșul săsesc doi feciori de unghur au omorât mișelește și fără nici o vină pe tinărul **Vasile Căian**. Ni-se scrie acum: În 17 Noembrie n. a fost judecata ucigașilor înaintea curții cu jurați din Cluj. De față la acest proces a fost o mulțime de Români și Unguri din Feneșul săsesc, chiar și preoții și învățătorii satului.

Atât martorii cât și făptuitorii au spus drept, că anume **Vasile Căian** a fost lovit în cap și i-au împlântat în inimă un cuțit fără de nici o vină. Și minunea minunilor, pe când ucigașii să așteptau cel puțin la 4—5 ani temniță, pe neașteptate li-se dictează următoarea pedeapsă: **Nagy János** care la culcat pe **Căian** la pământ a fost judecat la 2 luni închisoare și 10 cor., pedeapsă în bani, iar **Székely András** cel care a împlântat cuțitul în inimă a fost judecat la 1 an și 6 luni temniță. Lui **Nagy** i-se socotește deja pedeapsa care a făcut-o (preventivă), iar **Székely** mai are 1 an și 4 luni. Tot cu **Nagy** a plecat acasă și **Székely** pe vacanță de 13 zile, unde au făcut un ospăț cu muzică, de bucurie că cât ajunge o viață de Român. Românii au fost tare năcăjiți de aceasta judecată, cu atât mai vârtos că de altădată când vr'un Român făcea acest

lucru, căpăta dela 5—8 ani închisoare. Apela nu s'a putut, deoarece procurorul s'a mulțumit cu sentința, ba înainte de judecare a cerut pedeapsă ușoară pentru că sunt copii tineri (20—22 ani) și nepedepsiți, deși chiar și în vara trecută au fost amândoi pedepsiți cu închisoare (procurorul deși a știut-o aceasta, s'a făcut că nu știe).

Un abonat.

Logodiți. Dl **Romul Nicola**, învățător în Gârbova s'a logodit cu d-șoara **Iustina Alăman** din Topârcea.

Conspirație în Bosnia? Gazeta **Drau** din Eszek află din Saraieva, că s'a dat de urma unei conspirații (legătură ascunsă pentru a face o revoluție), al cărei scop este ca Bosnia și Herțegovina să fie prefăcute într'un regat sârbesc în frunte cu un principe din Muntenegru. S'au mai aflat, că conspiratorii sunt în legătură cu societatea secretă a ofițerilor din Belgradul Sârbiei, cari ar vrea să unească și Sârbia cu Bosnia și Herțegovina, alungând pe regele **Petru** de-acum. La **Piedor**, **Bania-luca** și **Dolni-Vacuf** au fost arestați mai mulți conspirați.

Se poate, că s'au găsit nebuni, cari să încerce cele povestite mai sus. Isbugnirea unei revoluțiuni ar fi însă o nenorocire pentru poporul sârbesc, care și așa are lipsă de multă vreme încă pentru a se putea înălța în cultură și bunăstare, rămas în urma altor popoare tocmai pentru-că a ascultat de oameni de nimic, cari nu s'au spăriat nici de omorîrea propriului lor rege.

La fondul Victor și Eugenia Tor-dășianu pentru înzestrarea fetelor sărace al Reuniunii meseriașilor sibieni au mai dăruit: **Mihail Ganca**, paroh (Veneția-inf.) și soția sa **Valeria**, 2 cor. 40 bani; **Lazar Tomici**, sodal frizer, 20 bani; **Ioan Prescure**, cand. de adv. (Retișdorf) 1 cor.; **Ilie Timpea**, inv. lăcătuș, 50 bani; **I. Rațiu**, (originar din Oieșdea) și soția **Anuța** născ. **Gruia** (Cacova), deschizând atelierul lor de croitorie de bărbați (civili și militari), în **Alba-Iulia** (strada Széchényi 6) 2 cor.; **George Devan**, zugrav de case (Abazia) 1 cor.; **Dem. Benea**, ec. (Visca), aplicând pe fiul său **Zaharie** în fabrica de lăcătușerie **A. Török** 20 bani și **Andrieu Moldovan**, ales paroh în **Hendorf** și soția sa **Valeria** n. **Suciu** (Abrud) 2 cor. 50 bani.

Administrația ungurească la orașe. Căpitanul de poliție **Fratricsevics János** și primarul **Király Sándor** din **Canija** ungurească erau veșnic în ceartă. La propunerea primarului, consiliul comunal l-a dat afară din slujbă pe **Fratricsevics**. Comisiunea administrativă a comitatului **Baci** n'a aprobat hotărîrea această și l-a pus pe **Fratricsevics** cu puterea din nou în slujbă. Acum se poate lua iară de cap.

Aviz. Călimdarul Poporului pe 1912 a apărut. Prețul unui exemplar este 40 bani, trimis prin poștă 45 bani. Revânzătorii primesc rabat însemnat. (Cei ce comandă mai multe exemplare și le plătesc înainte, capătă rabat mai mare ca acela, cari le plătesc după vânzare.)

Nimenia să nu-și cumpere călimdar, până când nu vor vedea „Călimdarul Poporului“, care cuprinde o seamă de articole folositoare, apoi o mulțime de câmpuri, poezii și tablouri foarte frumoase. Partea calendaristică și târgurile de față încă sunt schimbate, completate și rănduite din nou.

Dela cărțile funduare. Ministrul de justiție a dat o poruncă, prin care hotărâște următoarele cu privire la orele de slujbă dela cărțile funduare: Oficiul cărților funduare va fi deschis pentru ceice au treabă acolo în zilele de lucru dela 10—12 înainte de amiază, în zilele de Dumineci și sărbători dela 9—11. În zilele, când e târg de săptămână sau de țară în orașul, care are oficiu de cărți funduare, oamenii pot să vină cu trebile lor dela 9—12. În orașele, unde vin mulți oameni la cărțile funduare, președintele tribunalului poate înmulți orele dela 2 la 3 (în zilele de lucru) și dela 3 la 4 în zilele de târg. Oficiul protocolului dela cărțile funduare rămâne și de-acum înainte deschis, în zile de lucru, dela 9 până la 1 și'n Dumineci și sărbători dela 9 până la 11.

Foc la munte. În munții Avrigului au ars, în 12/25 Noemvrie, de Sâmbătă dimineața până Duminecă dimineața, o mulțime de lemne de foc, făcute stângiui. Ele erau proprietatea negustorilor Weiss și Mild.

Din petrar, ministru. La Cromer în Anglia a murit nu de mult Henry Broadhurst, unul din cei mai însemnați deputați și fost secretar de stat (ministru). El a fost fiul unui petrar sărac lipit, care umbla din sat în sat și din oraș în oraș, ca să-și câștige pâinea de toate zilele. La început l-a ajutat pe tatăl său, învățând meseria acestuia, apoi s'a apucat și de ferărit. Până la vârsta de 32 ani a fost petrar. Reuniunea petrarilor l-a ales în slujbe deosebite de muncitori, dovedind pretutindeni multă minte și un dar deosebit de-a organiza pe lucrători. În anul 1880 a fost ales deputat, iar în anul 1886, marele și vestitul prim-ministru Gladstone l-a înbiat cu un post de secretar de stat. La început n'a vrut să primească, temându-se, că nu va fi harnic de postul acesta; Gladstone nu l'a slăbit însă, așa că a primit și s'a dovedit un ministru foarte priceput. Dar nimeni nu l-a văzut fudul! A murit în vârstă de 72 ani.

Lămurire. În legătură cu notița publicată în numărul trecut al foii, despre nenorocirea lui Ioan Muțiu, întâmplată în gara Apoldului inferior, ni se comunică, că nenorocirea nu s'a întâmplat din vina lui Ioan Muțiu, precum nu s'a întâmplat aceasta afară de gara Apoldului inferior, ci chiar în gară, până unde avea nenorocitul să călătorească. Când numitul era să se dea jos din vagon, trenul s'a pus în mișcare, omul a căzut și a ajuns sub roatele trenului, cari i-au zdrobit picioarele. Cercetarea pornită va dovedi, cine poartă vina pentru nenorocirea întâmplată.

Nu-i place miliția. Jidanul Weinberg Elias din București fusese și el recrutat, iar la 1 Noemvrie (în România intră recrutuții la 1 Nov.) a trebuit să-și înceapă slujba de soldat. Nu trecură însă două săptămâni, și Jidanului i-se urî de armată. El fugi dela cazarmă acasă și aici își trase un glonț în piept, grijind însă, ca glonțul să-i zgărie numai coșul pieptului. Toată jidănimea începă să strige *ghivalt* și-l duse cu mare alaiu la spitalul brâncovenesc, unde va fi încurând vindecat. Intrebat, ce l-a făcut să încerce să se impuște, a declarat, că s'a săturat de viața de cazarmă.

Sfârșitul unui hoț. În Comloșulmare a fost prins în casină (locul, unde se adună ceice vor mai ales să cetească ga-

zete) un hoț, cu numele Iosef Weidlich, tocmai când își vâră mâna în buzunarul vecinului. El a fost dat afară. Niște feciori, cari se aflau înaintea casinei, se luară după pungaș. Acesta fugind dă să sară preste un gard înalt de doi metri, dar cade în cap și rămâne mort pe loc.

De-ale băncilor ungurești. În Duna-földvár (comit. Tolna, Ungaria) a dat bancrot o bancă ungurească pentru asigurarea de zestre la fete. Locuitorii din Tolna sunt păgubiți cu 200 mii de cor., cei din Mőzs cu 100 de mii. Câțiva țărani au ajuns la sapă de lemn.

Un oișter vrednic. O parte a regimentului 95 de infanterie (Dalmația) făcea la începutul acestei luni niște deprinderi, având să urce și un părete de stâncă, care avea o înălțime de vre-o zece metri. Un soldat, legat cu o funie, ajunsese până sus, când se desfăcu marginea stâncii și soldatul, împreună cu o ploaie de petri, căzu în jos. Soldații săriră în laturi, ca să se ferească de petri, dar căpitanul Ferdinand Malcher, care comandă deprinderile, sări ca fulgerul înspre stâncă și prinse pe soldatul, care cădea, în brațe, scăpându-l astfel dela o moarte sigură. Adevărat, că bravul căpitan fu rănit la cap, dar se va vindeca, având mângăierea, că a scăpat o viață de om.

Două morți năprasnice într'o săptămână. În comuna Reidt din Germania lunecă o femeie pe treptele dela casă și căzând se lovi așa de rău la cap, încât rămase moartă pe loc. Tocmai cu o săptămână înainte de aceea lunecase în acelaș loc cumnatul ei, care încă se lovi așa de rău la cap, de murise.

Prinderea lui Pantilimon. Am fost dat și noi știrea, că mai ales partea de meazănoapte a Moldovii a fost bântuită de o ceată de tâlhari în frunte cu Pantilimon. Luni de zile au prădat prin județele de meazănoapte ale Moldovei, fără ca jandarmii și soldații trimiși să-l prindă să poată pune mâna pe el. Câtă vreme a ținut timpul frumos al verii și al toamnei, când, după zisa Românului, toată tufa dă sălaş, a lucrat în dragă voie. Dar a venit iarna cu crivățul cel rece și drumurile și potecile întroenite, și Pantelimon a eșit din codru la sat. Vineri în săptămâna trecută, a venit în satul Giurgioaia din județul Tecuciu, unde a fost găzduit preste noapte la țărânul Gheorghe Popa. A doua zi, plecând de-acolo, gazda a înștiițat pe jandarmi. Numai decât o ceată de jandarmi, îmbrăcați țărănește și înarmați bine, s'au luat pe urma tâlharului. În satul Plopu, unde trăsese Pantelimon la o gazdă veche de-a lui, jandarmii i-au găsit cuibul. Au încunjurat casa și au tras o salvă de împușcături în aier, ca să-l sparie. Atunci Pantelimon a deschis fereastra și și-a aruncat armele afară, strigând, că se predă de bună voie. Doi jandarmi s'au apropiat de fereastra, cu puștile întinse, și i-au strigat să întindă mâinile afară. Așa a făcut. Mâinile i-au fost legate în lanț, jandarmii au intrat în casă și l-au luat cu ei. Sâmbătă seara a fost adus în temnița din Tecuciu.

Omorît de cai. În grajdul de cai al unui plugar din Cristianul Brașovului a fost găsit dimineața servitorul român mort. Comisiunea sosită dela tribunal a constatat, că servitorul a fost omorît de-o lovitură de copită.

Mort din cauza unui oscior. Răcin-du-se vremea, prin crâjmele dela orașe au început să se vândă și răci, de porc și de vițal. Un biet de lucrător din Budapesta și-a cumpărat și el o farfurie (tier, bli-dișel) de răci de vițal. Dintr'odată îngălbini, începă să se înecă și înainte de a-l putea da vr'un ajutor, căzu mort la pământ. Medicul chemat află, că înghițând rău, i-s'a oprit un oscior subțire în răsufătoare.

Aviz. Am onoare a aduce la cunoștință, că a apărut și se află de vânzare în depozitul meu, tabloul (portretul) nemuritorului *Alexandru I Ion Cuza*, fostul domnitor al Principatelor-Unite Române. Tabloul este foarte fin executat în litografie și reprezintă: la mijloc, pe marele domnitor îmbrăcat în prea frumoasa sa uniformă, stând în picioare, iar la dreapta și la stânga sunt scene ce reprezintă 12 momente istorice de cea mai mare însemnătate din domnia sa și anume: I anul 1859 Depunerea jurământului ca Domn al Moldovei. II anul 1859 Primirea ca Domn al Munteniei. III anul 1861 Vizita la Constantinopol. IV anul 1862 Însărcinarea lui Barbu Catargiu cu formarea primului cabinet al Principatelor-Unite. V anul 1862 Ștergerea hotarelor între principate. VI 1862 Disolvarea Camerei. VII anul 1864 Împroprietărirea țăranilor. VIII anul 1864 Legea instrucțiunii publice. IX anul 1864 Secularizarea mănăstirilor. X anul 1866 Abdicarea. XI anul 1866 Îndepărtarea din țară. XII anul 1911 Recunoștința popoului (monumentul ridicat la Iași).

Acest tablou fiind de un mare interes istoric pentru toți Românii și de-o neîntrecută frumusețe ca inspirație artistică și ca execuție, constituie o adevărată comoară pentru cine-l va cumpăra. *Prețul* este de 3 coroane trimis franco recomandat. La comenzi de 10 exemplare cel puțin, se scade 20% rabat. Comenzile — însoțite de cost când se comandă 1 exemplar, eventual de un acout când comanda este mai mare — sunt a se adresa subscrișului. *Niculae Cloțan*, Sibiu-Nagyszeben (Zeughofplatz Nr. 11).

Moarte din joc. Băiatul de nouă ani al unui slujbaș din Liegnitz (orașel în Germania) văzuse la o comedie pe unul, care vărsă fum și foc din gură. Ca să facă și el așa, își cumpără boabe, cari lovite exploadează și pocnesc, apoi le înghiți. Urmarea a fost, că băiatul muri otrăvit.

Din învățător, calfă de butnar. Învățătorul reformat Imre Iosef din Hodmezövásárhely s'a băgat înainte cu un an învățăcel la un măiestru butnar. După un an a eșit calfă și acum lucrează în atelier, lăsându-și meseria de învățător.

Sângele de om ca doctoric. În Almera (Spania) au fost arestați 6 Spanioli, cari omoriseră un copil, pentruca făcând legături muiate în sângele copilului, să le așeze pe pieptul unui bolnav de oftică și să-l vindece în modul acesta. Toți șase criminalii au fost osândiți la moarte.

Tot războiul italian. La Deva se jucău niște copii de-a războiul italo-turc. O ceată erau Turcii, cealaltă Italianii. Ei au început, de pe coasta unui deal, să se bombardeze cu bolovani. Un bolovan rătăcit a nimerit în cap pe o femeie, care trecea pe-acolo. Lovitura a fost așa de rea, încât biata femeie a căzut moartă la pământ.

Călimdarul Poporului. Cele dintâi mii de exemplare au fost trimise la cei ce s-au comandat. Călimdarul Poporului pe 1912 a trecut peste marginile obișnuite de unii călimdari, căci numai textul cuprinde 236 de pagini. O bogăție nemaipomenită de material, petrecere, istorie, agricultură, poezii, povestiri și altele, apoi corvoanele cele multe, totul contribuie să facă din Călimdarul Poporului o adevărată poartă a fiecărei case și un izvor nesecat de luminare și petrecere nu numai pentru un singur an.

Cuprinsul amănunțit al lui și condițiile de cumpărare le arătăm în anunțul de pe pag. 10.

Un băiat falsificator de bani. În Tolesva (Ungaria) jandarmii au prins pe un băiat de 16 ani, care făcea monete false de 20 bani și de o coroană, pe cari apoi părinții lui le împărțiau pe la prăvălii bolte). Se'nțelege, că și părinții au fost arestați.

Isprăvile unui rabin. În Bilke (comitatul Bereg) rabinul (șoahțarul) jidov era conducătorul matricolei. În tovarășie cu Jidanul Gelbaum și cu fiul acestuia s'a apucat să falsifice matricole, când i-se plănuia pentru aceasta. Pe unii pui de Jidan trecea ca fete, pe alții îi făcea morți. Primpretorul a observat, că la recrutare (asentare) vin mai numai Jidani neputincioși, chiori, șchiopi, slabi. Cercetând, a aflat pricina. A făcut numai decât raport ministerului de honvezi, acesta a cercetat cu deamănunțit și s'a convins de mișeliile rabinului Isac Maier și ale tovarășilor lui. Tribunalul l-a osândit pe Maier la 2 ani închisoare, pe Gelbaum la 13 luni, pe fiul acestuia la 11 luni, iar pe cei preste 40 de inși, cari s'au folosit de înșelăciunile Jidanilor, la câte 2 până'n 6 luni. Se'nțelege, că toți cei scăpați de armată pe calea aceasta, vor trebui să-și facă serviciul militar.

Dar pentru aceea tot Jidanii sunt patrioți adevărați, iar noi Români, cari ne arsăm sângele pentru patrie, suntem „trădători“!

Contra beuturii. Tot al nouălea locuitor din Svedia (țară în partea de mează-noapte-apus a Europei) e membru al unei societăți de abținere (lăpădare de beutură). În anul 1880 erau 900 de abținători, în 1910 însă 374 de mii 113. Și numărul lor crește mereu, spre binele poporului și al țării.

Și în Germania mișcarea contra beuturii are izbânzi tot mai frumoase. Numai în Prusia s'au închis în anul 1910 2500 de răzme. Bani cheltuiți pe rachiu și alte beuturi alcoolice trec în pungile negustorilor de lapte, de poame, limonazi ș. a., spre folosul și al lor, dar și al sănătății celor ce duc la aceștia.

Date statistice pe luna Septembrie. După cum spune oficiul central de statistică din Budapesta, în Septembrie 1911 s'au născut în toate țările coroanei ungare 60 de mii 461 de copii și au murit 3 de mii 781 (și mici și mari). Căsătorii s'au făcut 9783, dintre cari 54 s'au înmestecat, creștinii (Unguri) cu Jidani. Pașapoarte s'au dat 9706, dintre cari 5083 pentru 7172 de persoane, cari au emigrat. Dintre cei emigrați, 6004 au plecat la America, 557 în România și 226 în Germania. În luna acea-

sta au fost 1758 de incendii (focuri) cu 3847 de păgubiți în 1320 de comune. Pa-guba pricinuită de foc a fost de 7 milioane 839 mii 302 coroane.

Datele acestea statistice se fac după comune, comitate, apoi în Budapesta pentru țara întreagă.

Foametea în Rusia bântuie tot mai îngrozitor în ținuturile străbătute de râul Volga. Guvernul a început tot felul de lucrări publice (drumuri ș. a.), ca să dea de lucru oamenilor, dar numai o parte mică pot ajunge la lucru. În mai multe sate locuitorii și-au vândut și au isprăvit de mult săcara și grâul, așa că acum se hrănesc cu carne de cal, de câni și de pisici și cu pâne de scoarță de lemn. În unele sate locuitorii se duc la biserică, unde se cuminecă, apoi se întorc acasă, ca să moară.

Sinuciderea unui moșneag. Moșului Petru Gortici (de 104 ani!) din Novi (oraș lângă mare în Croația) i-a murit nevasta, care avea o vârstă de 100 de ani. De supărare, moșul s'a aruncat în mare și s'a înecat.

Moartă, după ce a dormit șaptezeci de ore. Văduva unui învățător din Greulich (Germania) suferia rău de insomnie (lipsă de somn). Medicul îi dăduse niște pravuri, din cari să ia o porție anumită înainte de-a se culca. Crezând, că face bine și va putea dormi mai mult, ea a luat din pravuri mai mult decât i-a prescris (hotărât) medicul. Adevărat, că a adormit, dar somnul ei a ținut șaptezeci de ore, adică aproape trei zile și trei nopți. Inzadar au cercat medicii să o trezească, căci n'a fost cu puțință. A treia zi a adormit de tot, căci a murit.

Pravurile de somn sunt o otravă, care, luată mai mult decât prescrie doctorul, omoară.

Omor de ziua numelui. Rachiuul a mai cerut o jertfă. Tosa Papiti din Zsablya își serbă ziua numelui. La serbare erau și cei doi feciori ai lui. Slavco de 20 de ani și al doilea Stefan de 17 ani. Frații trăiau altminteri foarte bine unul cu altul. Bând însă preste măsură la sligoviț (rachiu de prune), s'au luat dintr'o cauză nemăsurată la ceartă, care a ajuns la bătaie. Slavco scoase cuțitul și-l împănă în pieptul lui Stefan, care muri după câteva ore. Ucigașul a fost arestat.

Moarte din cauza schimbării leacurilor. Fetița notarului dela magistratul din Budapesta a fost luată pe câteva zile de o mătușe de-a ei la Mișcolț. Aceasta avea un băiat, care se îmbolnăvise de-o aprindere de plămâni. Deodată cu el s'a îmbolnăvit și verișoară-sa de stomac. Chemând medicul, acesta a prescris pentru băiat cocaină (o otravă, care amorțește) și pentru fată un leac pentru curățirea stomacului. Cocaina trebuia să-i injecteze (improaște) băiatului în vine (sânge). Mamă-sa a schimbat însă leacurile și i-a dat fetei cocaina. Aceasta a fost cuprinsă de dureri grozave și până să vină doctorul a murit.

Cu leacurile trebuie să avem mare grijă, căci multe din ele sunt otrăvuri, cari ajungând în stomac omoară. E bine, ca pe sticlele, cari cuprind leacuri, ce se folosesc numai pe din afară, să lipim o hârtie, pe care să scriem, ce sunt. Tot așa pe cutiile cu leacuri în formă de praf. Nenorociri cu schimbarea leacurilor nu se întâmplă rar.

„FOAIA POPORULUI“

este

cea mai veche, mai bună și mai ieftină foaie pentru poporul nostru.

Cuprinsul ei, foarte bogat și variat, este anume întocmit pentru trebuințele țărânului român.

Numeri de probă se trimit la cerere ori-cui gratis.

Abonarea se poate face cu începutul fie-cărei luni și costă:

Pe un an întreg 4 cor. 40 bani

Pe o jumătate de an 2 „ 20 „

Pentru țările străine 11 „ anual

(după cum stă scris și în fruntea foii).

De acum până la 31 Decembrie 1912 4 coroane 70 bani.

De acum până la 1 Iulie 1912 2 coroane 50 bani.

Iar de acum până la Anul-nou călimdarul vechiu costă 70 bani.

Lățiți deci „Foaia Poporului“ presta tot locul, ca astfel să o putem face și mai bună!

Cărți și reviste.

Au apărut *Calendarele pe 1912* din editura lui W. Krafft din Sibiu și anume: „Amicul Poporului“, anul LII, întocmit cu cunoscuta-i competență și pricepere de I. Popovici, are în frunte un frumos portret al dlui Andreiu Barseanu, noul președinte al Asociațiunii. — Evenimentele mai importante din viața culturală a Românilor, află un loc ales în acest bun calendar. Aflăm aci portretul dlui prof. N. Iorga cu un articol elogios asupra acestui uriaș al gândirii românești, și câteva cugetări ale dânsului. Se aduce un articol asupra cursurilor de vară dela Vălenii-de-munte și resunatul a 5 lecțiuni dela acele cursuri, cecece ridică mult valoarea acestui calendar. Publică portretul lui Iosif St. Șuluțu și caracterizarea acestui fost președinte al Asociației, scrisă de N. Iorga; portretul și necrologul pedagogului Dr. Petru Șpan. Are câte un articol comemorativ despre Ioan Maiorescu și Leo Tolstoi. Descrierea festivităților neuitate dela Blaj cu ilustrațiuni, între cari portretul ing. Vlaicu în societatea poetului Goga. — O frumoasă poezie de I. Borcia și un articol despre întunecimea de soare din 1912 de Gavr. Todica, un articol privitor la clasa noastră de mijloc, o cronică a anului bogat ilustrată (V. Stroescu), șematismul statistic al Românilor ș. a. m. fac din acest calendar un adevărat almanah, în care orice om poate găsi destulă hrană sufletească și distracție folositoare. — Prețul 70 fil.

„Posnașul“ lui Haralamb Călămăr (Ermil Borcia), calendar umoristic ilustrat cu nenumărate caricaturi, anul XVII, nu-l poți lăsa din mână până nu l-ai citit tot; și după ce l-ai pus jos iarăși îl iai și mai citești când una când alta, când toate glumele și poznele dintr'ansul, sunt atât de bune. Cine iubește umorul sănătos, să-și cumpere un Poznaș cu 60 fileri și va râde de zece zloți.

„Calendarul Săteanului“, anul XXI apare mai bogat în text ca până acum, se vede că a ajuns la vârsta de voinic și a moștenit pe unchiușul cu slove cirile, care și-a trăit traiul și nu se mai ivește de aci încolo. Lectură folositoare și instructivă pentru săteni. Prețul de 30 fileri îl face a fi cel mai ieftin calendar românesc.

„Icoane din trecut“. A apărut în editura *Bibliotecii pentru toți* o carte care o recomandăm cu stăruință cetitorilor noștri. E vorba de o pagină din viața românească subtitulată *Moruzi și Ypsilanti*, tradusă de dl Al. D. Sturza.

Autoarea, Cristina Reinhard, a vizitat principatele Dunărene în anul 1806, când soțul ei fusese numit consul al Franței la Iași. În timpul trecerii ei dela graniță prin București până la Iași și în timpul șederii în capitala Moldovei, a scris mamei sale o serie de scrisori în cari povestește tot ce a văzut și toate întâmplările cari au avut loc. Corespondența aceasta a fost găsită atât de importantă încât Societatea de istorie contemporană, una dintre cele mai de seamă societăți istorice din Franța, a publicat-o în colecțiunea sa.

Pentru noi Românii citirea acestor scrisori prezintă un interes deosebit, întru cât ele evocă icoane din trecutul nostru. Obiceiurile cari domneau la noi pe timpul ultimilor fanarioți, starea în care se găsea țărănimea, moravurile boerimeii, toate acestea sunt menite să atragă curiozitatea noastră întru cât sunt descrise de un martor ocular.

Este drept, că autoarea spune multe adevăruri crude la adresa noastră. Ne mângăem însă făcând o comparație între situația de atunci și cea de azi și constatând cât de mari sunt progresele pe cari le-am realizat.

Broșura costă numai 30 de bani. De vânzare la toate librăriile din țară.

A apărut

Călimdarul Poporului pe 1912.

Anul acesta dovedește și mai mult ca în trecut, că „Călimdarul Poporului“ este cel mai bun, cel mai bogat, cel mai frumos și cel mai bine îngrijit dintre toate călimdarele noastre. Preste 50 de icoane alese și frumoase, de-ale bărbaiților noștri fruntași, porturi, icoane dela serbările jubilarie ale Asociațiunii, împodobesc paginile lui. O icoană mare, colorată, care poate fi podoaba oricărei case românești, ne arată pe toți președinții, cari au fost în fruntea Asociațiunii noastre. Mai cuprinde Călimdarul nostru două icoane, de cari nu s'au mai văzut la noi: porturi românești, de bărbat și femeie, de pe la anul 1650. Sunt după niște fotografii a-nume făcute de pe o carte tipărită acum 250 de ani.

Ce privește celalalt cuprins al lui, am avut grije să facem din Călimdarul Poporului o carte de folos, pe care oricine să o păstreze cu drag și după ce i-a trecut anul. Văzând spre marea noastră bucurie, că poporul nostru nu se mai mulțumește cu un călimdar sec de câteva pagini, am dat o bogată materie pentru învățatură și petrecere.

În anul acesta, pe lângă partea calendaristică obișnuită, am refăcut partea despre postă și telegraf astfel, încât oricine să se poată lumina numai decât, când are trebuință de sfat în privința aceasta.

Lista târgurilor încă am îndreptat-o astfel, încât oricine poate găsi numai decât târgurile de cari se interesează. Sunt făcute atât după luni, cât și după comune. (Târgurile după comune poartă și însemnarea târgurilor de vite cornute, de oi, de

porci și de cai, cum n'au mai fost până acum.

Poezii frumoase de domnii O. Goga (Doina), I. U. Soricu (Doina), V. Eflimiu (Traian și Decebal), o mulțime de poezii populare, glume, sfaturi, pilde, cugetări, vorbe înțelepte împetritează paginile. Frumoasă e poezia *La horă* de colaboratoarea noastră, doamna *Maria din Ocna*, precum și *Cântecul Țăranului*. Dăm și o anecdotă nouă de T. Speranță.

Istoria unui pocăit de părintele I. Agârbiceanu va lumina pe mulți despre prefăcătorie așa numiților pocăiți, acești lăpădați de legea noastră strămoșească. Dintre bucăți mai amintim: *Asociațiunea, Președinții Asociațiunii*, biografia d-lor *Cosma, Andrei Bârseanu, Vasile Suciu, Aurel Vlaicu, Dr. Iuliu Manlu, Iacob Murășan* (cu fotografiile lor), o povestire frumoasă *Voia Domnului* de Mihail Sadoveanu, *Otrava beuturii, Școala de industrie din Sibiu* cu mai multe chipuri.

O bucurie și folos mare va pricinui cetitorilor călimdarului *Advocatul popular*, în care dăm pe aproape 14 pagini sfaturi amănunțite

despre moșteniri și testamente

(Averea câștigată în tovărășie, Comunitatea averii, Zestrea, Dreptul de moștenire, Dreptul de moștenire al femeii, Desmoștenirea, Testamentul, Testamentul scris, Testamentul cu graiu viu, Revocarea (nimiră) testamentului, Împărțeala, Primirea moștenirii).

O poveste frumoasă despre *Istoria neamului omenesc* urmează unui articol plin de sfaturi despre *Apărarea pomilor de omizi*.

Și'n anul acesta *Răvașul nostru* dă pe 34 pagini întreaga istorie culturală, politică și economică a neamului nostru în anul trecut, fără de-a uita de întâmplările mai însemnate din străinătate.

Dl *Petrea Dascălul* dă versuri drăguțe pentru icoanele de porturi românești cuprinse în Călimdar. La sfârșitul Călimdarului dl *Petru O. Orășanu* își face *Răvașul său în versuri*.

Mulți s'au adunat anul acesta, ca să dea un adevărat Călimdar al Poporului. Cetiți-l și vă veți convinge!

Călimdarul e mult mai mare ca anul trecut. Cuprinde numai literatură de cetit prestre 200 de pagini, iar cu celelalte publicațiuni se urcă la 350 de pagini. Prețul lui este însă tot cel vechiu, de: 20 cr. (40 bani) exemplarul, iar 5 bani pentru porto postal.

Cine comandă cel puțin 20 exemplare și le plătește înainte cu câte 20 cruceri bucata, mai capătă două călimdare pe deasupra și se trimit toate acasă plătite de postă.

Acei care cumpără 25—50 exemplare le capătă cu 14 cr. (28 bani), dela 50 bucăți în sus cu 12 cr. (24 bani) unul, dar trebuie să plătească și posta la primire.

Banii trebuiesc trimiși totdeauna înainte de aceia, cari voesc să capete călimdare cu aceste prețuri atât de ieftine. Numai comande dela 30 exemplare în sus se trimit și cu rambursă, adică să se plătească la scoaterea dela postă. Mai puțin de 30 exemplare nu se pot trimite neplătite înainte, din cauză că atunci vine prea scumpă posta. — Călimdare nevândute se primesc înapoi până la 15 Fe-

bruarie n. 1912. Dar trebuiesc trimise plătite de postă, care nu se poate detrage din preț.

Toți aceia, cari voesc a vinde călimdare să se adreseze la administrația „Foi Poporului“. La acei revânzători, cari sunt oameni de încredere, dăm călimdare și ca să le plătească după ce le vor vinde, numai cât atunci nu e rabatul chiar așa de mare. Pe lângă plățirea după vânzare, dăm călimdarul: cu 14 cr. acelor cari comandă dela 50 bucăți în sus, iar cu 15 cr. acelor cari comandă mai puține de 50 bucăți. Ei au însă a plăti și posta, fiindcă pachetul se trimite neplătit.

Sfaturi.

Povețe pentru muls.

Înainte de-a te apuca de muls, spală-te bine pe mâni și spală bine ugerul și țâțele vacii.

Cele dintâi picături de lapte nu le mulge în șustar, căci în țeava țâții pot fi necurățenii sau chiar bacili (microbi, sămânță de boală).

La muls apucă țâțele cruciș, una de dinainte, cealaltă de dindărăt.

Mulge cu grije, dar cât se poate de repede.

La muls să fie liniște în grajd.

Nu lăsa vasul cu laptele muls în grajd, căci poate să capete un miros neplăcut.

Mulge tot laptele din uger, până la picătura cea din urmă.

Mulsul să se facă totdeauna la aceeași oară.

Când mulgi, nu da vacilor de mâncare.

Vaca, care nu vrea să lase lapte la muls, să o frece cineva, până o mulgem, cu un lemn rotund pe șira spinării. Un alt mijloc să o facem să lase laptele, e să-i punem pe șolduri o cârpă muiată în apă cât se poate de rece. Simțind răceala, uită să-și mai tragă laptele.

Lucerna gunoiește locul, îngrașă vitele slabe, vindecă pe cele bolnave și de pe mai puțin de un jugăr poți hrăni vreme de un an trei cai.

„Foaia Poporului“ cu numărul se află de vânzare în Sibiu — în tot decursul săptămânei — la Administrația foii, strada Măcelarilor Nr. 12, precum și în trafica și prăvălia de ziare L. v. Németh în strada Turnului (Saggasse) Nr. 12, iar pentru partea de sus a orașului în trafica și prăvălia de ziare H. Frank, strada Cisnădiei Nr. 40.

Poșta Redacției.

Roșia de Secaș. Nu se poate publica. Trebuia să ne scrie-ți în primele scrisori cerute, — scurt și cuprinzător, — tot ce ai avut. De altmădă amintiți despre multe lucruri, ce nici n'au fost atinse la început și astfel n'au loc într'un răspuns. Nu merge: la o notiță de câteva rânduri un răspuns de două coale din partea unuia și o coală din partea celuilalt.

Med. Gluma cu Țiganul și Popa nu se poate publica.

Teodor Dobrea în Z. Cele dorite s'au trimis, afară de o cârtică, din care abia în câteva zile avem iar esemplare. Atunci se va trimite și aceea.

P. Varadi, Bosnia. Călimdarul dorit s'a trimis.

Petre. În cauza publicațiunii amintite au venit o seamă de oferenți. După cât știm, afacerea s'a rezolvat.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.
Editura și tiparul „Tipografia Poporului“.

Loc deschis.

Timiditatea, durerea de cap, amețelă și zurelul urechilor sunt simptome care provin mai cu seamă din neregularitatea stomacului: $\frac{1}{2}$ pocal de vin de apă amară naturală **Franz Josef**, curăță fără durere neregularitatea stomacului, dispărând prin aceasta cu siguranță inferbințările. Profesorul de Buhl din München scrie, că »apa Franz-Josef ajută iute și în general e lăudată pentru gustul plăcut. Să se păte în farmacii și în prăvălii de apă minerală.

Nr. 1027. 375 1-1

Publicațiune.

Comuna **Apoldul-mic** dă în arândă pe ani, prin licitațiune publică, **cărcima comunei**. Licitațiunea se va ține în cancelaria comunei la **Decembrie a. c. st. n.** la 2 oare p. m. Prețul de strigare e 1160 cor. 50 fil. **Apoldul-mic**, la 5 Decembrie.
N. Orestean Vasile Mușoiu
 primar. notar.

De vânzare.

Ocupând, cu 1 Ianuarie 1912, un post care nu-mi permite a mă mai ocupa cu economia, sunt silit să vând, pe lângă un preț scăzut, următoarele unelte economice:

Un motor pentru benzin, de 3 puteri de cai, e trierătoare cu curele și un ciur Nr. 5, sistem Clayton, precum și un ferestru circular cu casă mișcătoare, care e foarte practic al purta motorul. Mai departe o mașină de sămănat mecanică, cu 5 rânduri, o sapă pentru prașit cu 5 rânduri și o rarită. Toate aceste mașini s'au folosit numai un an de zile și le vând cu un preț scăzut, pe lângă cea mai deplină garanție. Adresa vânzătorului și informații se dau la administrația „Foi Poporului”. A se alătura o mareă pentru depans.

346 3-3

Dr. BEU

medic practic și dentist

s'a rentors și ordineză (Strada Poschen Nr. 6) dela 8—10 oare a. m. și dela 2—4 oare p. m. 376 1-3

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după *calendarul vechiu*).

27 Noemvrie: Bichiș-Ciaba, Cianadul-sârbesc și nemțesc, Oradea mare, Sereda Murășului.

28 Noemvrie: Apold.

29 Noemvrie: Pojon.

30 Noemvrie: Bioziod, Dej, Gheorgheo-Sân-Miclăuș, Rodna veche, Sân Miclăuș, Șeica mare, Zam.

1 Decemvrie: Aleșd, Feldioara (com. Brașovului), Timișoara.

2 Decemvrie: Făget.

4 Decemvrie: Alba-Iulia, Paraid, Silinghia.

5 Decemvrie: Abrud, Cetatea de baltă, Ciuc-Sân-Georgiu, Jibau, Ormeniș, Sighețul Marmăției.

6 Decemvrie: Hasmașul Lăpușului, Huedin.

7 Decemvrie: Baia de Criș, Borosșebes, Cernatul de jos, Ocna (com. Alba-de-jos).

8 Decemvrie: Agnita, Brad, Cehul din Selagiu, Odorheiu.

9 Decemvrie: Șimleul Silvaniei.

10 Decemvrie: Halmagiu mare.

11 Decemvrie: Zarand.

În aceste zile se ține în comunele de mai sus târgul de mărfuri, pe când târgurile de vite, cai, oi, porci, etc. se țin, ca de obicei, cu 1—2 zile mai înainte.

„ECONOMUL”

instituit de credit și economii, societate pe acțiuni.

Centrala în Cluj (casa proprie)

Strada Vesselényi Miklós 26.

Filiale în Gherla, Ludoșul de Mureș și Aiud.

Intemeiat la anul 1886.

Are Capital social în 4000 acț. K 400.000
 Fonduri de rezervă „ 290.000
 „ Fonduri culturale și de binef. „ 15.000
 „ Depuneri spre fructific. peste „ 2.300.000
 Primește depuneri spre fructificare dela privați cu 5%, 5 $\frac{1}{4}$ %, 5 $\frac{1}{2}$ % și 6% după sumă și stabilitate; iar dela corporațiuni, în condițiuni excepțional favorabile.

Escontează cambii cu cel puțin două subserieri.

Dă împrumuturi pe cambii cu acoperire hipotecară cu 7% și 8%. Acoardă împrumuturi hipotecare cu amortizare pe 10, 20 și 30 ani cu 7%.

Acoardă împrumuturi de Cont-curent cu acoperire de hârtii de valoare notate la bursă, cu 6% și 7%.

„Economul” ajută, ca să se înființeze în comune birni sătești; de acelea s'au făcut la Gilău, Feneș, Sălciua, Tic, Berind, Măcișul Ung., Gădălin, Ugruț, Ciachi-Gărbău Feiurd și Cuzăplac.

„Economul” mijlocește cele mai estine asigurări pe viață și contra focului.

Instituții principale de binefacere:

1. Masa studenților academiei „Dr. Aurel Mureșian”.

2. Ambulanța „Ioan Petran” pentru clienții țărani bolnavi.

3. Serviciul gratuit de informații de drept pentru țărani. 373 1-2

351 5— Doi băieți

din familie bună și sănătoși, se primesc ca învățăcei la Petru Moga frazelar. A se adresa: Sibiu, strada Bruckenthal Nr. 17.

KALODONT
PASTĂ DE DINȚI ȘI APĂ DE GURĂ
 de vânzare la:
PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc.

O fată tinăra

Inteligentă, care știe să conducă o gospodărie, dorește a intra la o familie cultă românească ca gospodină sau lângă copii. Ofertele sub titlul „O fată tinăra”, sunt a se trimite la administrația „Foi Poporului”, de unde se vor adresa respectivei.

Nu uita

stimat cetitor, — la comanda sau tot felul de alte cumpărări, făcute în urma unui inserat cetit în foaia noastră, — a aminti și spune, că despre lucrurile comandate sau cumpărate ai cetit în inseratul din „Foaia Poporului”.

Prin aceasta contribui și D-Ta la răspândirea și lăptirea foii noastre, iar pe de altă parte vei fi servit de grabă, fără ca aceasta să te coste ceva mai mult.

Vinuri bune vechi ardelenesti

de vânzare în cantități și mai mari, pe lângă prețuri moderate, la

Ieronim Spornic, 522 21-3

la Sibiu, strada Zeughofplatz Nr. 13.

Deschidere de frazelărie.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public și a stimaților mei mușterii, că fost-a mea frazelărie din strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 1 am strămutat-o în

Sibiu, strada Sării Nr. 23,

iar cu 15 Decemvrie o voi deschide. Totodată aduc la cunoștință, că mi-am deschis deja și o filială în strada Gușteritei Nr. 81, unde se află făinuri din cele mai renumite mori cu vapor Banat și Sibiu. Vând și liferez deasemenea tot felul de pâne, franzelă etc.

Rugând onoratul public pentru binevoitorul seu sprijin, semnez

Sibiu, în Decemvrie 1911.

Cu toată stima

PETRU MOGA

380 1—

Cea mai mare alegere în presenturi convenabile în preț

ofer celui ce vizitează

Expozitia de Crăciun

a mea și anume:

Jucării pentru copii, dintre cari indeosebi: pupe în toate prețurile, animale din catifea și alte stoffe. Modele de mașini cu abur și motori electrice, precum și alte jucării mecanice.

Castenele-fincora de petricele ale lui RICHTER
Castenele-Matador de lemne pentru zidit } cu prețuri originale de fabrică.

Obiecte practice și de lux, între cari: Service de porțelan și sticlă, cel mai mare depozit, căldăruși pentru teiu, măsuțe pentru salon, oale pentru palmi și ținători de palmi.

Gente de mână pentru dame, portmonee, manicule, necesare, ochianuri pentru teatru, cu preț ieftin, execuția cea mai fină.

Prețuri foarte ieftine dar fixe

Succesorul lui J. F. Schneider

Johann Weindel

Sibiu, Piața mare Nr. 15 și 16.

Biblioteca „Foi Poporului“.

Din Biblioteca „Foi Poporului“ au apărut până acum următorii numeri:

- Nr. 1. Nichita Balica, povestire istorică de Silvestru Moldovan și Movila lui Burcel, de V. Alexandri. Ediția III.
- Nr. 2. Doine și strigături, culese și întocmite de Nicolae Regman. Ediția III.
- Nr. 3. Găsitul, poveste de Emil V. Degan și Punga cu noroc și căciula fermecată, povestire orientală prelucrată de Silvestru Moldovan. Ediția III.
- Nr. 4. Pomăritul, sfaturi în formă de dialog, de Iustin Sohorca, înv. Ediția II.
- Nr. 5. Ulisse, regele din Ithaca, povestire istorică de Silvestru Moldovan.
- Nr. 6. Rîs și veselie, anecdote și glume. Ediția III.
- Nr. 7. Găcituri, de Isidor Dopp, înv. Cu un adnex: Glume. Ediția II.
- Nr. 8. Edip, nenorocitul rege din Teba și alte întâmplări din vechime, povestiri istorice de Silvestru Moldovan.
- Nr. 9. Poezii populare și povești, greblete și netezite și la lume împărțite, de Parteniu Giurgescu.

Fiecare număr costă 20 bani, iar pentru poștă este a se trimite 5 bani deosebit de fiecare carte (număr).

Alte numere în pregătire.

Prețul bucatelor

În Sibiu la 5 Decembrie st. n.:

Grâu	Cor. 16,60 până 18,—	de hectolitru
Orz	13,60 „ 14,40	„
„	10,— „ 11,—	„
„	6,— „ 7,40	„
„	9,60 „ 10,40	„
„	2,80 „ 3,50	„
„	19,— „ 20,—	„
„	36,60 „ 36,60	la 100 chilo
„	35,80 „ 35,80	„
„	34,60 „ 34,60	„
„	170,— „ 176,—	„
„	180,— „ 184,—	„
„	56,— „ 62,—	„
„	76,— „ 84,—	„
„	104,— „ 104,—	„
„	64,— „ 64,—	„
„	4,40 „ 6,—	„
„	8,— „ 9,—	la met. cub
„	7,— „ 7,50	„
„	2,20 „ —	la litru
„	2,20 „ —	„
„	1,40 până 2,—	la chilo
„	1,80 „ 2,—	„
„	1,20 „ 1,80	„
„	1,48 „ 2,—	„
„	—,67 „ 1,—	„
„	— „ —	„
„	—,80 „ 1,20	„

În Budapesta în 6 Decembrie st. n.:

Grâu de Tisa 78 chilo	Cor. 11,75 până 11,85	la 50 chilo
„	79 „ 11,70	„
„	80 „ 11,80	„
„	1,90 „ 10,15	„
„	9,93 „ 9,65	„
„	9,70 „ 9,90	„
„	8,40 „ 8,5	„
„	172,— până 176,—	la 100 chilo
„	148,— „ 168,—	„
„	148,— până 180,—	la 100 chilo
„	176,— „ 146,—	„
„	1,60 până 1,67	la chilo
„	1,60 „ 1,80	„
„	— „ —	„

Prețul banilor în 6 Decembrie n.

„	Cor. 11,80	11,87
100 Lei, hârtie	94,50	94,90
100 Lei, argint	98,—	94,50
100 Lei, aur	20,70	21,10
100 sterlingi englezești	22,83	24,08
100 marce, aur	117,25	117,65
100 „ hârtie	117,25	117,65
100 Napoleon	19,12	19,10
100 Ruble rusești, hârtie	253,10	255,50
100 „ argint	243,—	245,—

„Cassa de păstrare în Mercurea“

societate pe acții (comitatul Sibiu).

Primește depuneri spre fructificare atât la centrală cât și la filială din Alba-Iulia cu

Pentru depuneri de la 5000 cor. în sus cu termen de abdicere mai lung solvește la filială 5 1/2% interese iar la centrală dela 10,000 cor. în sus în aceleași condiții 5%. Interesele neridicate se capitalizează la semestru; darea după interese o plătește institutul.

Atât la centrală cât și la filială acordă împrumuturi pe cambii, pe hipotecă replătibilă în rate, pe obligațiuni cu cavenți, credite de cont-curent cu asigurare hipotecară sau de valori, pe lângă cele mai favorabile condițiuni posibile.

Mijlocește cumpărări, vânzări, arândări și partelări de realități, sprăinește înființarea de însoțiri și tovărășii, îndeplinește tot felul de afaceri de bancă pe lângă serviciu prompt.

Filiala din Alba-Iulia s'a inactivat cu 1 Octomvrie a. c. Localul filialei e în strada Vințului Nr. 1 (Alvinczi utca 1 szám) lângă firma Misselbacher.

314 4-10

Direcțiunea.

Vânzare de casă.

Din mână liberă se vând realitățile aflătoare în Sibiu, strada Bisericei Nr. 5-7 cu mai multe case, dintre cari una este nouă și are 7 odăi Frontul este de 30 m. lungime, iar suprafața de 345 □°

Informațiuni detaliate se pot primi în cancelaria avocatului Dr. L. Musulin, Sibiu, strada Iosef 1, dela 8-12 a. m. și 3-6 p. m.

Un învățăcel frizer

se primește la 374 1-2

Rudolf Mayer,
SIBIU, Saggasse 31.

Mare succes

au inseratele în „Foaia Poporului“, unde sunt citite de mii de persoane de pretrindenea, din toate țările și din toate cercurile sociale, atât inteligență cât și popor.

De aceea „Foaia Poporului“ este cel mai potrivit organ pentru publicarea a tot felul de inserate: pentru ocuparea sau căutarea unui post, apoi pentru vânzări, arândări, cumpărări, deschideri de prăvălii și alte instituțiuni, cum și anunțarea a tot felul de sărbători și articli ce trebuie persoanelor siagurative sau în familie. — Informații asupra prețului inseratelor se dau cu plăcere la

Administrația
„FOAIA POPORULUI“.

Atențiune!

Cine vooeste să vândă unui român un loc cam de 400 stângini pătrați, în Sibiu sau în nemijlocită apropiere de Sibiu, să adreseze oferta de vânzare sub inițialele C. S. la administrația „Foaia Poporului“. Prețul și poziția locului e a se spune.

37 1-3

Pregătesc

peruci pentru păpuși

executate cu gust.

Plete, bucle de păr

și tot felul de părți de păr, pe lângă cea mai acurată execuție.

Adaus de păr

pentru frizură modernă în depozit.

Frizare pentru dame

în sau afară de casă. Tot aci se și cumpără păr. Intrare pentru dame pe sub poartă în stânga, ușă primă. — Pentru binevoitoarele comande se roagă.

Fritz Essigmann
frizer

Sibiu, Schmidgasse 13.

ATENȚIUNE

50,000 părechi de ghețe!

4 părechi de ghețe numai pentru Cor. 750.
Pentru încetarea de plată a mai multor fabrici mari, am fost însărcinat a vinde o mare cantitate de ghețe zdănc sub prețul de fabricare. De aceea eu vând ori și cui 2 părechi de ghețe cu șinoare pentru domni și 2 pentru dame, de piele brună sau neagră, galoșate, cu capă, cu talpa bătută tare ca cuie, fasonul cel mai nou, foarte eleg. Mărima după măsură. Toate 4 părechile costă numai Cor. 650. Expedare cu rambursă.

12 16-

C. GRÜNER, export de ghețe, Cracovia Nr. 193.
Schimbul e admis și banii retour.

Auleo!

Afurișita de tusa
mă înneacă.

La tusa, răgușală și întrocinare ajută
sigur și repede

Pastilele de piept ale lui Egger

au un gust admirabil și nu strică pofta de mâncare.

Un carton 1 cor. și 2 cor.

Carton de probă 50 fl.

Depoul central:

farmacia „La palatin“

Budapest, VI, Váci körút, 17.

Trăiască

Pastilele lui Egger
mă scapără iute.

În Sibiu să poate căpăta la Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummler, Karl Pissel, August Teutsch.

În Sebeș la Wilhelm Lederhilger și Ludvig Binder.

288 11-26

De vânzare

se află o moșie de vre-o 23 jugăre, aflătoare pe botarul Vinului de jos, în Liaca. Doritorii de a o cumpăra să se adreseze la *Nicolae Apolcan* și *George Botoroagă* în Călnie (Kellnek) c. p. Sebeșul-săsesc (Szászsebes). 327 2-4

Aviz pentru moarari.

În comuna *Calbor* este de arădat eventual și de cumpărat o moară cu două petri mânăta de motor cu ulei brut, la care grăvează și comuna *Boholt*, ambele românești. Rețentanții să se adreseze la proprietarul ei *Moise Derlosca*, la „Furnica” în Făgăraș. 369 2-3

Sprijiniți industria națională!

OPINCI

de ori ce calitate precum și piei întregi pentru opinci se află de vânzare la 22 8-6

Ioan Grecu 370 2-

maiestru pielar în *Porcești* (Verestorony).

Mare alegere

în

vinuri albe și roșii

391 11- Prețuri moderate.

Că vinurile sunt curate, se garantează

K. Wilh. Jikeli

Sibiu, strada Urezului Nr. 7.

Ludovic Ferencz,

CROITOR DE BĂRBAȚI

SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12,

recomandă p. t. publicului

cele mai noue stoffe de toamnă și iarnă în mare asortiment

noutățile 59 48 -

sofite chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe englezești, franțuzești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestminte precum: Sacko, Jaquete, și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stoffe pentru pardisiuri și „Raglam”, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverenzilor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebită atențiune a On. domni preoți și teologi absolvenți. — În cazuri de urgență confecționez un rînd complet de haine în timp de 24 ore. — Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după prescripție croitura cea mai nouă.

344 4-24 **Milioane**

folosesc contra

TUSEI

răgușelei, catarului, flegmei, catarului bronchial și de gât

Caramellele de piept

ale **Kaiser** cu

lui „Trei brași” atestată dela medici și privați, întărite prin notarul public, garant ază succésul sigur.

6050

Bomboane foarte bune și gustoase.

1 pachet 20 și 40 bani, 1 dosă 60 bani.

Se capătă în toate apotecele, droguerille și prăvăliile de coloniale mai de frunte.

Mașina de cusut din recolul al 20-lea.

Cumpărați din prăvălii numai dela
— firma noastră și dela agenturi. —

SINGER Co. mașină de cusut societate pe acții.

La cerere primește ori cine gratis un catalog
despre instruirea cusutului pe albituri.

În America unicul Depozit de cărți românești este Biblioteca Română în New-York

65 St Marks Place.

145 32-

Este dar în interesul fiecărui Român care pleacă sau este în Statele-Unite sau Canada, să ceară marele și ilustratul catalog al acestei singure instituțiuni române care pe lângă tot felul de cărți, note muzicale, și ziare ce apar în România și Transilvania, are și un foarte bogat asortiment de instrumente muzicale; fonografe, gramafone, plăci și tuburi cu cântece românești, ceasornice de tot felul, giuvaericele, mașini de scris, preparațiuni farmaceutice, articole de toaletă și alte mărfuri de foarte mare trebuință. — Catalogul se trimite fiecărui gratuit. — Se dau tot felul de informațiuni particulare adăugând marcă pentru răspuns. — „Biblioteca Română” primește și mijlocește și trimiteră de abonamente pentru „Foia Poporului”.

Dela „Biblioteca Română” se poate comanda și „Călinarul Poporului” pe 1912.

CAROL GÜRTLER

lăcătuș de artă și construcții

Sibiu, strada Gușteritei Nr. 26

recomandă onoratului public interesat atelierul său, unde se execută tot felul de lucrări ce se țin de bransa lăcătușeriei.

Afară de aceea la mine se află totdeauna în deposit

cupatoare de ori-ce mărime și cu diferite prețuri. 48 41-52

Singurul institut de asigurare ardelean

„TRANSYLVANIA”

Strada Cisnădiei 5.

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

60 48-

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai eftine, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confessionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termin fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și asigurări de pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K 5 003,540 78	Starea asigurărilor cu foc K 119,839,992-
Capitalul asigurat pe viață	4.834,801-12	sfârșitul anului 1910 (viață)
achitate	4 571,035-31	Fonduri de întemeiere și de rezervă
		2.428,317-

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile Direcțiunei, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile.

Persoane versate în Acuișiții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului în condiții favorabile.

Birou de informații.

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincie, m-am hotărât să deschid în Budapesta birou de informații și

Agentură Românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în răstimp de 2-3 zile ori și oni, resolvând toate chestiunile în modul cel mai cinstit.

Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesi în persoană cu referențial cauzei și rog rezolvire favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. Olariu,

Budapest, Lajos utca No. 141, III/19.

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă să răspundese pretutindenea, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop să ofere indeosebi inserarea în „FOAIA POPORULUI”.

Informații să dau și comande să primesc la administrația FOAIA POPORULUI.

„AJUTORUL”, societate pe acții Filiala Medias

Aducem la cunoștința Onoratului public, că „AJUTORUL”, societate pe acții din Șeica-mare, a deschis cu începutul lunii Noemvrie 1911

O filială în Medias

care se ocupă cu tot felul de afaceri de bancă. În special:

1. Primește depuneri spre fructificare, după care plătește interese:

dela Coroane	1— 500	5%
„ „	500—1000	5 1/2%
„ „	1000 în sus	6%

fără nici o detragere, solvind și

2. Acoardă împrumuturi: pe ipotecă, cu interese de 7—8%

Filiala „Ajutorul” din Medias localul în vila G. Morscher din Piața mică.

Rugăm pe cei interesați, ca în afacerile de bancă ce le vor avea să se adreseze cu toată încrederea, asigurându-i de serviciu prompt și culant.

**„AJUTORUL”, soc. pe acții
Filiala Medias**

345 5—10

Toate în lume se scumpesc!

pânea, carnea, chiria casei, — numai păpușii și chetele executate în atelierul lui

Vasilie Ban la „Cisma mare roșie”

după cum se numește prăvălia lui, se ieftinesc 161 30—

Pentru ce? Pentru că această renumită prăvălie de încălțăminte s'a mărit în casa proprie și la fiecare păreche se trage jos chiria. De aceea el poate liferă păpușii buni și tralnici pe lângă prețuri ieftine.

VASILIE BAN SIBIU, Strada Ocnel (Burgergasse) Nr. 7.
Casa proprie.

Dumineca deschis până la 10 oare înainte de amezzi.

COMANDELE DIN AFARA SE VOR EXECUTA PUNCTUOS CA ȘI PANA ACUM.

Berea albă și neagră

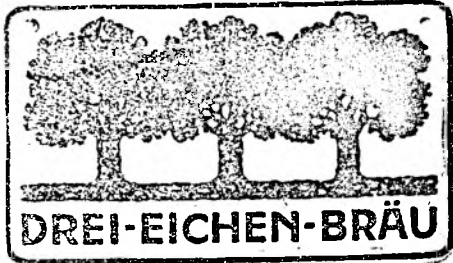
din

Berereria dela Trei-Stejari

în SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere e căutată și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc, atât la orașe cât și la sate. 107 36—

Că berea noastră e foarte căutată se poate vedea și de acolo, că cumpărătorii se înmulțesc mereu.

Marcă de scutire „Anker”

Siniment. Capsici comp.,

(343 5—42) Inlocuitor pentru

Anker-Pain-Expeller

esto un lac de casă valorat de mult, care să folosească de mult ani ca fricțiune sigură la podagră, reumatism și r celi.

Atenție. Din cauza imitațiilor de puțină valoare să fim precauți la cumpărare și să primim numai sticle originale în șatulo cu marca de scutire „Anker” și cu numele Richter. Cu prețul de 80 fl. C. 1'40 și C. 2.— să capătă aproape la toate farmaciile. Depozit principal la Iosif Török, farmacist în Budapesta.

Farmacia lui Dr. Richter la
: „Leul de aur” în Praga. :

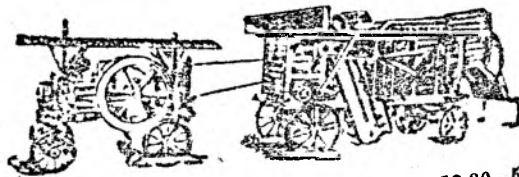
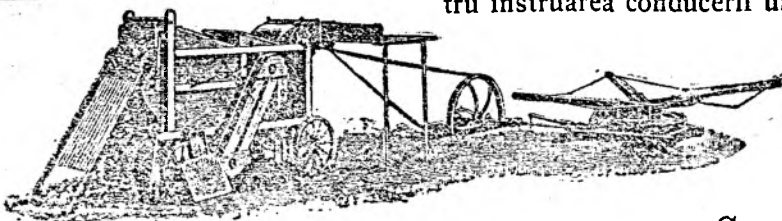
Elisabethstrasse Nr. 5 neu.

Frații Gömöri

Magazin dela fabrică pentru mașini economice

* **Budapesta,** IX., Boráros-tér Nr. 2.

Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătorie de fier **K. & R. Jezek în Blansko.**
NOU! NOU! Cea mai simplă și mai completă garnitură de Mașini de îm-blătīt cu motor în timpul de acum. Pentru instruirea conducerii unei astfel de mașini se trimite gratis cumpărătorilor un montaj.

Construcția cea mai nouă.

Vârtejuri de îmblătīt și curățit, cari merg foarte ușor, cu întocmirea în formă de sac, prin ceea-ce cu ajutorul a 3—4 cai, foarte ușor se poate îmblătīt.

Mașinile numite mai sus le liferăm pe lângă deplină garanție și condiții avantajoase de plată.

Cumpărători serioși, cari se interesează de mașinile noastre, îi cercetăm noi acasă personal pe speșele noastre, prin

Mai departe recomandăm economilor mașini de sămănat, construcția cea mai nouă, tăvăluguri pentru sdrobotul pietrișului și tot felul de mașini economice, apoi mașini pentru fabricarea de cărămidă, țiglă de coperit, țiglă de ciment pentru coperit, alte mărfuri de ciment, precum și forme de fier pentru fabricarea de țevi de ciment și țevi la fântăni și mașini pentru spargerea pietrii.

83 39—52
ceea-ce cumpărătorii cruță proviziunea agentului, ajung deci mai ieftin în posesia mașinei și sunt siguri de cel mai bun serviciu.

Mașinile, cari au fost liferate prin firma **FRĂȚII GÖMÖRI**, au fost blnă primite preste tot locul și sunt recomandate cu căldură la toți economii.
Catalog și preliminar de speș să trimite la cerere gratis.